Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 32 (17155) | 1986 оной февралиин 7, пятница | Сэн 3 мүнгэн.

[Б]АЙГААЛИ ХАМГААЛГА — ОЛОНИИТЫН ХЭРЭГ

[...]бщеэствын хүгжэхэ бүри, хүнэй ажал ябуулгын хэм хэмжээ [...]үргэдэхэ, ургаха бүри ерээдүйдэ, аша гушанартаа хайшаа [...]лтэй, ямар байдалтай Газар дэлхэйе орхихо болонобибди [...]н асуудал эжэлүүдгүй гарана. Экологическа, байгаали [...]аалха тухай асуудалнууд мүнөө сагта тон хурсаар табиг[...] бшуу. Тиимэл хадань һүүлэй жэлнүүд соо манай парти, [...]ительство энэ талаар тон шухала олон документнүүдые [...]лан абаа, байгаали хамгаалха, баялигуудыень бодомжотой [...]аар хэрэглэхэ талаар горитой хүдэлмэри ябуулаа ха юм.

[19]86—1990 онуудта болон 2000 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй [эко]номическа болон социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүдэй [прое]кт соо энэ асуудалда онсо анхарал хандуулагдана. Тии[гээд]э тус асуудал хадаа комплексноор шиидхэгдэжэ, байгаа[лии]е бузарлаха, баялигуудыень гам хайрагүйгөөр, гээлтэ, хо[хи]отойгоор хэрэглэхэ ябадалнуудые үндэһөөрнь усадхаха [...] орёошье, шухалашье, тон хэрэгтэйшье зорилго табигдана [...]э.

[...]эһээ уламжалан, «байгаали хамгаалха» гэһэн ойлгосо [...] үргэн удха шанартай болоод байна гэжэ онсолон тэмдэг[...] шухала. Газар, уһан, агаар, ан амитанай, ургамалай айма[...] болоод, имагтал байгаалиһаа абтадаг түүхэй эд болон [мате]риалнууд — хуу баран, байгаали хамгаалгын объектнүүд [бол]оно гээшэ. Энэ хэрэг хадаа гүрэн түрын, бүхы дэлхэйн [...] шанартай, тиимэһээ хүн бүхэн энээндэ анхаран, ооһэд[оо ө]өрынгөө арга боломжоор тэрэниие һайжаруулгада нүлөөл[...]һотой. Байгаали хамгаалга — бүгэдэ арадай хэрэг гэжэ [...] хэлэгдээгүй байха.

[Б]айгаалиие хамгаалха талаар абтадаг хэмжээнүүдэй ашаг [...] дээшэлүүлхэ, түрүү технологическа аргануудые үргэноор [нэбтэ]рүүлхэ, байгаалиин ноосэ баялигуудые, түүхэй эд ба ма[териа]лнуудые комплексноор, дүүрэнээр хэрэглэхэ арга ханга[...] оршон тойронхи байгаалида хорото нүлөө үзүүлдэг бай[...] сүм усадхаһан гү, али бодотоор бага болгоһон комби[нир]ованнэ үйлэдбэриие хүгжөөхэ».— гээд арбан хоёрдохи [табан] жэл соо ороной хүгжэлтын Экономическа болон соци[альн]а хүгжэлтын гол шэглэлнүүдэй проект соо бэшэгдэнэ.

[Ор]шон тойронхи байгаалиие хамгаалгада манай республика [...]ше онсо анхарал хандуулагдадаг юм. Тиихэдээ энэ асуу[дал] хадаа Байгал далайн хажууда байһан ушарһаамнай онсо [...]ритэй, шухаг удхатай болоно. Бүхы дэлхэй дээрэ бии [...]ан габһагүй уһанай табанай нэгэ хубиие хадагалжа [байһ]ан байгаалиин энэ һайхан «бүтээлые» гамнаха, аршалха [...] нангин хэрэг ха юм. Гэхэ зуура энэ ушарта баһал хүдэл[мэр]иин бүхэли комплекс тухай хэлэхэ хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ [Байг]ал далайн байгаалиин комплекс хамгаалха тухай КПСС-эй [ЦК-г]ай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй мэдээжэ тогтоол соо [...]гдэнэ бшуу.

[Ма]най болоно үнгэрһэн тоосоото-һунгалтын партийна суг[...]уудта, районно, областной партийна конференцинүүдтэ [байг]аали хамгаалгын асуудалнуудта онсо анхарал хандуулаг[дааб]. Тиигэжэ 1986—1990 онуудта оршон тойронхи байгаалиие [хамг]аалха хэрэгтэ 122 миллионһоо дээшэ түхэриг мүнгэн зоо[ри]ин тоодо уһанай ноосэнүүдые хамгаалгада, гамтай нари[...] хэрэглэлгэдэ 83 миллион түхэриг республика соомнай [...]ашалагдахаар хараалагдаба. Бүхы газар болон ойн, уһан [...] баялигуудые хамгаалха, гамтайгаар хэрэглэхэ, ан ами[тад] болон ургамалай аймагые һэргээн олошоруулха талаар [...]жэлнүүд соо горитой хүдэлмэри ябуулагдахаар хараалаг[даа].

[...]дна руда болон бусад ашагта малтамалнуудые үйлэд[...]лгые, болбосоруулгые, промышленна шлагуудые болон [м]одо болбосоруулгын, бусад хоёрдугаар үлэгдэлнүүдые [ком]плексноор ябуулгын, хэрэглэлгын талаар бүтээмжэтэй [хэмж]ээ ябуулгануудые хараалжа, сагтооонь, ашаг үрэ ехэ[т]ээр бэелүүлхээр саг ерээ гээшэ.

[Б]айгал далай шадарай байгаалиин комплексые хамгаалха, [бая]лигуудыень гамтай һайнаар хэрэглэхэ асуудал шиидхэл[гэдэ]э, партийна, совет, ажахын органууд адли тэгшэ харюу[сал]гатайгаар хандаха ёһотой. Национальна баялигаа хам[гаал]жа байхадаа, өөрын гү, али һалбариин, албан зургаанай [аша]гые урдаа табяад, хүсэд сэбэрлэгдээгүй уһа гү, али үй[лэд]бэриин ямар нэгэ үлэгдэл, муу муухай бодостой утаа [аг]аар руу хаяха, табиха гээшэ хуули буса ябадал болоно [гэжэ] хүн бүхэн ойлгохо зэргэтэй.

[Ти]имэһээ уламжалан, оршон тойронхи байгаалиие хам[гаал]та тухай ойлгуулламжын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри [...]эдэй саадһаа эхилээд, саг үргэлжэ ябуулагдаха ёһотой. [...]жэ бүхы арга боломжонуудаа энэ хэрэгтэ элсүүлээгүй [...] элдэб юумээр бузарлагдажа, ямаршье амидаралгүй [бол]оһон нуур, сөөрэмүүд, амилхада хүндэ агаар, бусаша[...]оор хосорон һалаһан ан амитад, ургамалнууд ушархаяа [...] жэшээтэй ха юм.

[Ти]имэһээ энэ талаар хараалагдаһан хэмжээ ябуулганууд [саг]дары бэелүүлэгдэхэ зэргэтэй. Зүгөөр байгаали хам[гаал]ха талаар хангалтагүй байдалтай предприятинууд, эмхи [зург]аанууд, дутуу дунданууд үшөөл бии. Тон ехэ хэмжээ[нэй] хүдэлмэриин ябуулагдажа байхада иимэ ушарнуудай [да]пдадагыень халаглахаар. Юуб гэхэдэ, Сэлэнгын цел[люл]озо-картоной, Улаан-Үдын нарин сэмбын, мяха-консер[вн]э комбинадууд, үйлэдбэриин прибор бүтээлгын нэгэдэл [бол]он бусад зарим предприятинууд оршон тойронхи бай[гаал]иие бузарлаһан зандаа. Тус предприятинуудай хүтэлбэ[рилэ]гшэд, партийна, профсоюзай, комсомолой организаци[нууд], байгаали хамгаалгын һайн дуранай бүхэсоюзна бул[гэмэ]й гэшүүд бии байгаа дутуу дундануудаа усадхаха та[лаа]р арбан хоёрдохи табан жэлэй эхинһээ хойшо бүтээмжэ[тэй], бодомжо ехэтэй хэмжээнүүдые абаха ёһотой.

[Ю]уб гэхэдэ оршон тойронхи байгаалиие хамгаалгын сэхэ [...]а шэглэлтэй программые 1986—1990 онуудай хугасаа [...] предприяти, организаци, эмхи зургаан бүхэндэ сүм бэе[лүүл]хэ зорилго табигдана. Тиихэдээ сэбэрлэлгын системэ[нүү]дые барилгада онсо анхарал хандуулжа, тэдэниие бод[...]лгодо һомологдоһон мүнгэн зоориие дүүрэнээр ашаг[лах]а шухала. Гадна үлэгдэлгүй технологинуудые үйлэдбэ[ридэ] нэбтэрүүлхэ талаар тон ехэ хэмжээнэй, залан шууд [...] ябуулга эрхилхэ гээшэ мүнөөдэрэй гол зорилгонуу[дай] нэгэн болоно.

[Эд]э бүгэдэ зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ эрдэмтэд [...] ехэ үүргэтэй. Саг соогоо, тон һайнаар зохёогдоһон заа[...]инууд, зүбшэлэлгэнүүд ехэ хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ пред[при]ятинуудай хэрэглээд хаяһан уһан, мантан томо хоолойнууд[аа]һаа бадхан гараһан утаан, бусад юумэн хайшаа шэнжэ[...]гээр байгаалиин оршондо бусаагдаха ёһотойб гэжэ хү[тэл]бэрилэгшэ бүхэн, энэ хэрэгэй түлөө харюусалгатай хү[дэл]мэрилэгшэ бүхэн, тииһээ тиитэрээ хүн бүхэн тоб гэмэ[...]аар мэдэхэ ёһотой ха юм.

[Б]уряад һайхан оронойнгоо үзэсхэлэн гоё байгаалиие [ху]дань үлээжэ, аша гушанартаа сэдьхэлэйнь баяр болгон [...]жуулха нангин уялгатай байһанаа мартангүй ябаял гэжэ [...]этэн бүхэниие уряалаад, манай социалис Эхэ ороной [Кон]ституци [Үндэһэн хуули] соо байгаали хамгаалха хэрэ[гэй] нангин хэрэг байһаниинь баталагданхай, байгаалида [...]ли бусаар хандалга хэһээгдэхэ ёһотой гэжэ хэлэгдэнхэй. [...]ажа һүүһан ногоохониие, сэсэг бүхэниие гамнаял, тии[һэ]э энэ һайхан дэлхэйе гамнаял!

МАЛШАДАЙ МҮРЫСӨӨНДЭ — ҮРГЭН ДЭЛИСЭ

ШАЛГАЛТА ЮУ ХАРУУЛААБ?

ҺАНАА АМАР ҺУУХААР БЭШЭЛ

Хонин һүрэг олоор үсхэбэрилдэг томохон ажахынуудай нэгэн гэжэ Үдын совхоз үнинэй мэдээжэ. Жэшээнь, мүнөө тэндэхи 22 бригадада хамтадаа 12.200 үлүүтэй эхэ хонид харууһалагдана.

Байгша 1986 ондо эндэхи хонишод зуун эхэ хонин бүриһөө 85-һаа үсөөн бэшэ хурьга түлжүүлхэ, тэдэнээ эхэһээнь һалгаахадаа тус бүриинь шэгнүүрые 18 килограммда хүргэхэ, хонин бүриһөө 3,5 килограмм нооһо хайшалха гэһэн социалис уялгануудые абанхай.

Теэд энэ хараалһанаа бэелүүлхын, хэлэһэн үгэдөө хүрэхын түлөө Үдын голой хонишод түл абалгын халуун хаһын харюусалгата хүдэлмэридөө али бүхы талаһаань хэр һайса бэлдээ гээшэб гэһэн асуудал гарана. Һаяхан арадай хиналтын районно комитедэй үнгэргэһэн шалгалтанууд олохон дутуу дундануудтай дайралдаа.

Ажахын хоёрдохи отделениин ахалагша хонишон Дугар Будаевич Цыденжаповай отара Шүбэгэ гэжэ газарта үбэлжэжэ байнхай. Тэрэ Геннадий хүбүүнтээ, бэритээ сугтаа 568 эхэ хонидые харууһалжа, түл абажа байна.

Бутаргагдаһан ороо̄һо таряаниинь, витаминтай ногооной гурилыньшье баһал таһалдуулагдажа асарагдана. Гэхэтэй хамта хурьга абалгын шанга хаһын эхилээд байбашье, отделениие эрхилэгшэ болон мэргэжэлтэд иишэ үсөө дахин харагдана гээд тэмдэглэлтэй. Иигээд ерэхэдээ дутуу дунданууд саг соогоо усадхагданагүй, хонишодто нэмэлтэ бэрхэшээл ушаруулагдана ха юм.

Эндэхи отарын хонидой байра муу бэшээр түхеэрэгдэнхэй. Гэбэшье тэндэнь ехэ шиигтэй, хаяа ханань сэн-бун болонхой.

Хонидойнь хашаа соо шэнэ гуримаар хуурай һургаануудаар хэгдэһэн хоорондоо забһартай шалатай, дээрэ үргэгдэһэн таһалгануудые түхеэрээ һаань, һураггүй зохид болохо һэн.

Ажахын Баян-Голой отделениин хонишод Зинаида Чернохоева, Владимир Жалсанов гэгшэдэй эхэ хонидой отарануудай хашаа соо ороходо баһал шииг нойтоной, наг шэбхын үнэр хамар сохин хангалтаадхина. Тооромдохи В. Жалсановай хонидой хашаа соо ноябрь һарын эхин багаар булаг тэһэржэ, газар дороһоо уһан бурьялан гараһан байха юм. Тиин 100 гаран хонидые ондоо отарануудта эльгээхэ баатай болоо.

Иимэ шахардуу байдалай эндэ тохёолдоод байхадань энээндэ эртэнһээ һаналаа табижа, ажахын хүдэлмэригшэд одоол үргэгдэһэн, хуурай һургааг шалатай шэнэ гуримаар түхеэрэгдэһэн таһалгануудые бариха байгаа гэжэ һанагдана. Теэд тиимэ юумэн мүнөө хүрэтэр хэгдээгүй байха юм. Сагаан хуһандахи З. Чернохоевагай отарын хашаа соо баһал булагай уһан хооро гаража, шалбааг болон сугларшоо.

Иимэ хашаанууд соо хонишод нарай хурьгадые хайшан гээд абаха, түлжүүлхэ болоно гээшэб? Бэрхэтэйл хэрэг.

Үдын совхозой директорэй орлогшо Н. Халматов, зоотехник Л. Хажитов гэгшэд, һаяшаг районой ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд болон зооветеринарна мэргэжэлтэдэй хабаадалгатайгаар Анаагай совхозой ахалагша хонишон Б. Дондоковой отарада үнгэргэгдэһэн семинарта хабаадалсахадаа, тэндэхи хашаа соо шэнэ гуримаар түхеэрэгдэһэн таһалгануудые хараа һэн. Иимэрхүү таһалгануудые ажахынгаа зарим отарануудта заатагүй хэхэ шухала байна гэжэ хэлсэһэншье байха.

— Директорэйнгээ амаралтаһаа бусажа ерэхэдэ хөөрэлдөөд, ойдо гаража, хуурай һургаагуудые олоор бэлдхэжэ тиимэ таһалгануудые хонидой зарим байра соо хэжэ эхилхэбди,— гээд нүхэр Хажитов хөөрэнэ.

Гэбэшье саг ошожол байна. Хурьгад олоороо абтажа захалшоо. Тиихэдэнь ялтайб? Шииртэй, нойтон байрада түрэжэ, хүйтэ абаһан хурьгадай гарзалхадань хэн харюусаха болоноб? Хонишод гү, али шэнэ хэрэгые үйлэдбэридөө саг сооонь нэбтэрүүлжэ шадаагүй ажахын хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд гү?

Гадна хонишон З. Чернохоевагай буусын газаадахи худагай уһа бүлэлгын оньһон түхеэрэлгэ тон лэ муугаар хүдэлнэ. Тиин хээлитэй хонидые уһалха уһан дуталдана. Ажахын үнинэй хонишон Цыжидма Дашиева, Шоймпол Банзаргашиев гэгшэдэй отарын хашаа соо нёдондо жэлэй март һарада электрокалорифер табигдаа бэлэй. Тэрэнь мүнөөшье болотор дулаа үгэнэгүй. Юуб гэхэдэ, хоёр нүхэ малтажа, хоёр бахана һуулгаха байһан юм. Нүхэниинышье малтагданхай, бахананьшье асарагданхай. Теэд электригүүд ерэнэгүй.

Эдэ болон бусад дутагдалнуудые саг дарыдань усадхаха тушаа яаралтай шанга хэмжээ абахаар болоол. Тэрэгүйдэ ехэхэн хохидол ушарха.

Г. БАДМАЕВ, манай корр.

Хоринн район.

Эгээл мүнөө Борьёогой хонишодто ехэл сүлөө тухагүй хаһа оронхой. Хонид олоороо хурьгалжа эхилээ. Энэ жэлдэ тус ажахыда 15 мянган эхэ хонид хурьгалуулагдаха юм. Нёдондо совхозоороо зуун эхэ хонин бүриһөө дундада зэргээр 91 хурьга абажа түлжүүлһэн һаа, мүнөө жэлдэ тэрэнээ үлүүлхэ зорилго эндэхид урдаа табинхай.

Комсомолец Владимир Меркаленко Анна нүхэртээ нёдондо зуун эхэ хонин бүриһөө 102 хурьга абажа томо болгоо, нооһошье хайшалха түсэбөө үлүүлэн дүүргээ.

— Энэ жэлдэ бүришье һайн үрэ дүн түйлаха арга боломжо бии даа. Мүнөө хонидтоо хэршэгдэһон һолоомо, үбһэ, витаминтай ногооной гурил, 600 грамм талха тэряанай зүйл эдюулнэбди. Хүсэ шадалыньшье яһала һайн, — гэжэ В. Ф. Меркаленко хэлэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Владимир Меркаленко Анна нүхэртээ.

М. НАМЖИЛОВАЙ фототекст.

Зэдын район.

ИЛАГШАД

Республикын промышленностиин, барилгын, транспортын, хэлхээ холбооной, худалдаа наймаанай ба хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын предприятинуудай социалис мүрысөөнэй 1985 оной дүрбэдэхи кварталай дүнгүүдые КПСС-эй обкомой бюро, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, облсовпроф болон ВЛКСМ-эй обком хаража үзөөд, иимэ коллективүүдые түрүү һуурида гараһанда тооложо, дамжуулгын Улаан тугуудые тэдэндэ барюулха гэжэ тогтообо.

Улаан-Үдын прибор бүтээлгын үйлэдбэриин нэгэдэл. Хэлсээтэ уялгануудай ёһоор продукци эльгээхэ түсэб 100 процент, продукци худалдаха түсэбөө 100 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгын түсэб 101,9 процент, олзо доход оруулгын түсэб 101,4 процент бэелүүлһэнэй түлөө.

Гусиноозерскын ГРЭС. Электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилэн гаргаха түсэбөө 100,1 процент, дулаанай элшэ хүсэнэй талаар түсэбөө 101,6 процент, ажалай бүтээсын талаар — 100,6 процент дүүргэжэ, хабар-намарай үедэ технологическа гол түхеэрэлгэнүүдээ һайн шанартайгаар бэлдхэлгые хангаһанай түлөө.

Хяагтын плавико-шпадай рудник. Продукци худалдаха түсэбөө 100,6 процент, флотоконцентрат үйлэдбэрилгээ — 100 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгые — 101,1 процент дүүргэһэнэй түлөө.

Хойто-Байгалай экспедици. Геологическа даабаря ба хэхэ ёһотой хүдэлмэриингөө хэмжээе һайн шанартайгаар бэелүүлжэ, үрөмдэлгын хүдэлмэринүүдтэ ажалай бүтээсын талаар түсэбөө 120 процент, шэнэ техникэ нэбтэрүүлгын талаар—100 процент бэелүүлһэнэй түлөө.

«Бурятводстройн» барилгын управлениин Хоринн ПМК. Барилга-хабсаралгын хүдэлмэринүүдэй түсэб 102,4, ажалай бүтээсын талаар түсэб 114,9 процент дүүргэжэ, товарно-барилгын продукци үйлэдбэрилгын түсэб 2,4 дахин үлүүлһэнэй түлөө.

«Востоксибэлектромонтаж» трестын Улаан-Үдын хабсаралгын управлени. Товарна барилгын продукци үйлэдбэрилхэ түсэбөө 114,1 процент, ажалай бүтээсын талаар — 100,5 процент, генподрядна эмхинүүдтэй хэлсээнүүдээ 100,3, олзо доход оруулгын талаар—113,5 процент бэелүүлээ.

«ЗапБАМстроймеханизация» трестын оньһожоруулагдамал 142-дохи колонно. Генподрядаар хэхэ барилга-хабсаралгын хүдэлмэринүүдэй түсэб 104,7 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгын талаар түсэбөө 101,7 процент дүүргэжэ, барилга-хабсаралгын хүдэлмэринүүдэй өөрынь үнэ сэн хямдаруулгые түйлаһанай түлөө.

«Бурятколхозпроект» институт. Проектнэ хүдэлмэринүүдэй түсэб 100 процент, тематическа түсэбөө 104,5 процент, ажалай бүтээсын талаар—109,2 процент, олзо оруулгын талаар түсэбөө 123,8 процент дүүргэһэнэй түлөө.

«Бурятавтотранс» нэгэдэлэй ашаанай автотранспортна 2-дохи предприяти. Ашаа зөөлгын хэмжээнэй түсэб 104,4, ажалай бүтээсын талаар түсэбөө 108,5 процент дүүргэжэ, транспортые шанартайгаар ашаглаһанай түлөө.

Улаан-Үдэ станци. Эльгээгдэһэн вагонуудай түсэб 103,5, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгын түсэб 102,9 процент дүүргэжэ, хүдэлмэринүүдэй өөрынь үнэ сэн хямдаруулһанай түлөө.

Союзна магистральна холбооной ба 3-дахи телевидениин техническэ узел. Продукциин хэмжээнэй түсэб 102,1 процент, ажалай бүтээсын талаар—102,4 процент бэелүүлжэ, продукциин өөрынь үнэ сэн хямдаруулһанай түлөө.

Оёдолой үйлэдбэриин «Туяана» нэгэдэл. Продукци худалдаха түсэбөө 100,3 процент, ажалай бүтээсын талаар түсэбөө 102,5 процент бэелүүлжэ, продукци эльгээхэ түсэбөө 100 процент дүүргэһэнэй, продукциин өөрынь үнэ сэн 0,7 процентээр досшолуулһанай түлөө.

«Бурятфото» нэгэдэл. Хүн зоной хэрэглэмжэ хангаха түсэбөө 103,4 процент, нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулбал, туһаламжа үзүүлгээ 8,6 процентээр дээшэлүүлһэнэй, ажалай бүтээсын талаар түсэбөө 103,4 процент бэелүүлһэнэй түлөө.

«Гусиноозерскуголь» ОРС. Худалдаа наймаанай рознично эрьесын түсэб 103,5 процент, ниитын эдеэ хоолой талаар — 107,9, өөрын продукци үйлэдбэрилгын талаар—110 процент, худалдаа наймаанда ажалай бүтээсын талаар түсэбөө 104 процент, ниитын эдеэ хоолой талаар түсэбөө 110,9 процент дүүргэлтые хангаһанай түлөө.

Закаменскын хилээмэнэй 7-дохи завод. Продукци худалдаха түсэбөө 106,1 процент, ажалай бүтээсын талаар түсэбөө 107,3 процент дүүргэжэ, түсэбөөр хараалагдаһан гаргашануудаа доошолуулһанай, продукци эльгээхэ түсэбөө бэелүүлһэнэй түлөө.

Загорскын ханын материалнуудай завод. Продукци худалдаха түсэбөө 101,4, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгын талаар — 102,8 процент бэелүүлжэ, үйлэдбэрилэн гаргагдадаг продукциин өөрынь үнэ сэн хямдаруулһанай түлөө.

Хяагтын оньһожоруулагдамал ойн ажахы. Модо отололгын ба санитарна отололгонуудай талаар түсэбөө 107,5 процент, хэлсээтэ уялгануудай ёһоор продукци худалдаха түсэбөө 100 процент, ажалай бүтээсын талаар—107,9 процент, олзо оруулгын түсэбөө 104,3 процент дүүргэһэнэй түлөө.

Түлишын промышленностиин министерствын Хяагтын модо бэлэдхэлгын пункт. Продукци эльгээхэ түсэбөө 100 процент, модо зөөлгын талаар түсэб 108,1, ажалай бүтээсын талаар —100,8 олзо оруулгын талаар түсэбөө 117,5 процент бэелүүлһэнэй түлөө.

Буряадай АССР-эй Ажаһуудалай-коммунальна ажахын министерствын харгы барилгын управлени. Подрядна хүдэлмэринүүдэй түсэб 193,5 пр[оцент], өөһэдын хүсөөр товарно-барилгын продукци үйлэдбэрилгын хэмжээнэй түсэб 158,8 процент, квартирануудые заһабарилха талаар ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгые 166,7 процент, ажалай бүтээсын талаар түсэбөө 177,2 процент дүүргэһэнэй түлөө.

МОНГОЛ КОСМОНАВТ ГУРРАГЧАА БУРЯАД ОРОНДО

ВЛКСМ-эй ЦК-гай «Комсомольская правда» гэжэ интернациональна агитпоездын пропагандистско-соёлой бүлэг Улаан-Үдэ хотоһоо Тындэ руу уржадэр мордобо. БАМ-ай Шэтын болон Амарай участогуудые хангаха агитпоездын бүридэлдэ Монгол ороной түлөөлэгшэд оронхой. Партиин обкомдо болоһон уулзалгада, Улаан-Үдын телестудида үнгэргэгдэһэн пресс-конференцидэ тэдэнэр хабаадалсаһан байна. Удаань Улаан-Үдэ хотын гоё һайхан, түүхэтэ болон дурасхаалта газарнуудаар ябажа танилсаа.

— Манай агитпоездын түүхэдэ интернациональна коллектив түрүүшынхиеэ бүридхүүлэгдэбэ. МНР-һээ СССР-тэ байдаг посольствын хүдэлмэрилэгшэдһээ гадна ороноймнай һуралсалай дээдэ зургаануудта һурадаг студентнэр бидэнэртэй суг ябалсана. Тиихэдэ Монголой Арадай Республикын космонавт, Советскэ Союзай ба МНР-эй Герой Ж. Гуррагчаа хүндэтэ айлшанаар уригдаа, — гэжэ пропагандистско-соёлой бүлэгые хүтэлбэрилэгшэ, ВЛКСМ-эй ЦК-гай секторые даагша А. К. Заварзин хөөрэнэ.

«Хоёр съезд — нэгэ зорилго» гэһэн ниитэ уряа доро КПСС-эй XXVII, МНРП-гэй XIX съезднүүдэй хүндэлэлдэ зорюулагдаһан комплексно хэмжээ ябуулганууд Монгол орондо, Советскэ Союзда эдэ үдэрнүүдтэ үнгэргэгдэнэ. Интернациональна агитпоезд хадаа комплексно хүдэлмэриин нэгэ зүйл мүн.

Монголой Арадай Республикын космонавт, Советскэ Союзай болон МНР-эй Герой Ж. Гуррагчаа иигэжэ хөөрэнэ:

— Эрхүү хотодо болоһон совет болон монгол залуушуулай хани барисаанай фестивальда хабаадалсаа һэм. Мүн нёдондо Москва хотодо һүр жабхалантайгаар үнгэрһэн Залуушуул болон студентнэрэй бүхэдэлхэйн XII фестивальда байлсааб. Тиигэжэ оронойнгоо ревсомолой, ВЛКСМ-эй талаар эмхидхэгдэһэн хэмжээ ябуулгануудта дуратайгаар хабаадалсадагби.

— Олон удаа хэрэглэгдэхэ замбуулинай «Чэлленджер» гэжэ американ онгосын уршаг түбэгтэ ороһон тухай юун гэжэ һананабта?

— Замбуулинай онгосын сэрэгэй зорилгоор хэрэглэгдэдэг ушарые уршаг түбэгэй гол шалтагаан гэхэ байнаб. Юуб гэхэдэ, сэрэгэй удха шанартай хэмжээ ябуулгануудые түргэноор бэелүүлхын тула замбуулинай онгосые, тэрэниие өөдэнь түлхин гаргадаг системэнүүдые хүсэд һайнаар хинан шалганагүй, ехэл яарана ха юм. Онгосын ниидэлгэһээ бусаха бүхэндэ, тэрэнэй һүүлшынь шүрэб хүрэтэр шалгаха хэрэгтэй бшуу.

Юрэдөө, замбуулинай дайдые сэрэгэй бэшэ, харин эб найрамдалай зорилготойгоор шэнжэлхэ гэһэн асуудал мүнөө айхабтар шухала удха шанартай. Иимэ һанамжые дэлхэйн олонхи оронуудай арадуудай дэмжэдэгынь һайн байна. Тиимэһээ «одото дайе», США-гай «СОИ» гэдэг программые буруушааһан хүн зоной хүдэлөөнэй илаха байһанда этигэнэб, — гээд Ж. Гуррагчаа хөөрөөгөө тобшолоо һэн.

Б. ДАМБАРИНЧИНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ж. Гуррагчаа.

Н. ЕФИМОВЭЙ фото.

БУРЯАДАЙ УРАН ЗУРААШАДАЙ VII СЪЕЗД

Уржадэр М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска научна библиотекын конференц-зал соо Буряадай Уран зураашадай холбооной VII съезд үнгэрбэ. Тоосоото хугасаа соо республикын уран бэлигтэнэй хэһэн ажал тухай элидхэл Буряадай Уран зураашадай холбооной Правлениин түрүүлэгшэ **Д-Н. Д. Дугаров**, нэмэлтэ элидхэлнүүдые искусство шэнжэлэлгын эрдэмэй кандидат **И. И. Соктоева, М. Б. Эрдынеев** гэгшэд хэһэн байна. Республикын Уран зураашадай холбооной шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ **М. З. Оленников** дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

Элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэдэ уран зураашад **Г. Н. Москалев, А. Н. Сахаровская, Ю. А. Чирков, О. Д. Цыремпилов, Б. Г. Жамбалов**, уран һайханай-үйлэдбэриин мастерскойнуудай директор **И. П. Суетин**, Буряадай Уран зураашадай холбооной залуушуулай нэгэдэлһээ — **Л. Д. Семенов**, Архитекторнүүдэй холбооной правлениин түрүүлэгшэ **П. Г. Зильберман**, бусад хабаадаһан байна.

РСФСР-эй Уран зураашадай холбооной шалгалтын комиссиин гэшүүн, Россин федерациин габьяата уран зураагша **А. Г. Акритас** съездэ хабаадалсажа үгэ хэлээ.

Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо **С. В. Ангапов**, КПСС-эй Буряадай обкомой пропаганда болон агитациин таһагые даагшын орлогшо **В. Л. Кургузов**, партиин Улаан-Үдын горкомой хоёрдохи секретарь **Г. Д. Басаев**, КПСС-эй Советскэ райкомой нэгэдэхи секретарь **Е. М. Мацуков**, республикын соёлой министрэй орлогшо **Ю. Ж. Батуев** түрүүтэй партийна, совет органуудай түлөөлэгшэд, зохёохы ажалтан, шэнжэлэгшэд съездын хүдэлмэридэ хабаадаа.

Буряадай уран зураашадай холбооной правлени, шалгалтын комисси съезд дээрэ шэнээр һунгагдаа. Правлениин түрүүлэгшээр **Д-Н. Д. Дугаров**, шалгалтын комиссиин түрүүлэгшээр **М. З. Оленников** һунгагдаһан байна.

Манай корр.

[«А]ШАГ ҮРЭТЭ АЖАЛАЙ, ЭЛҮҮР ЭНХЭ БАЙДАЛАЙ ТҮЛӨӨ»

[Эн]эн уряа доро байгша оной [фев]ралиин 1-һээ июлиин 31 [бо]лотор бүхэсоюзна шалгалта [үн]гэргэдэжэ эхилэнхэй. Хото, [хүд]өө нютагуудай ажалшадай [хүс]эдхэлые, «Правда» газетын [эх]хэлые дэмжэжэ, СССР-эй [жу]рналистнуудай холбоон бо[ло]н Архидалгагүй байдалай [түл]өө тэмсэхэ бүхэсоюзна һайн [дур]анай бүлгэм энэ шалгалтые [үн]гэргэнэ гээд мэдээсэгдээ һэн.

«Буряад үнэн» газетэ архи[да]лгагүй байдалай түлөө тэм[сэ]хэ һайн дуранай бүлгэмэй [...]най республикын эмхитэй [ха]мта энэ шалгалтада оролсо[но]. Редакциин дэргэдэ шалгалтын бүлэг бүридхэгдөө. Архидалгатай, алкоголизмтай тэмсэхэ, эмхидхэл, журам шангадхаха, ажалшадай сүлөө саг эмхидхэлгые һайжаруулха талаар партиин, гүрэн түрын баталан абаһан тогтоол, шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэ шалгагдажа байхаар хараалагдана. Худалдаа наймаанай болон ниитын эдеэ хоолой предприятинуудта архи худалдалгын гурим сахилга ниитын хиналтада абтаха.

Гэхэтэй хамта шалгалтада хабаадагшад элүүр энхэ байдалые эмхидхэлгын дүршэлые, шэнэ гурим заншалнуудые нэбтэрүүлхэ, журам шангадхаха, архидалгые үндэһөөрнь зайсуулха хэрэгтэ ажалша коллективүүдэй үүргые үргэнөөр харуулжа байха.

Эдэ шалгалтануудые үнгэргэлгэдэ архидалгагүй байдалай түлөө тэмсэхэ бүлгэмэй, ажалша коллективүүдэй гэшүүд, газетымнай уншагшад эдэбхитэйгээр хабаадалсаха бээз гэжэ найданабди. Промышленна предприятинуудта, колхоз, совхозуудта, барилга дээрэ, транспортдо, юрэ байдалда архидалга, алкоголизмые эрид шиидэнгээр зайсуулхын түлөө ябуулагдажа байгаа хүдэлмэриие газетымнай хуудаһануудта үргэнөөр харуулха арга манай эдэбхитэдтэ олгогдохо.

Хото, хүдөө нютагуудта, ажалша коллективүүдтэ аша үрэтэ ажалай, элүүр энхэ байдалай түлөө тэмсэлые партийна, совет, профсоюзай, комсомолой эмхинүүд, соёлой, элүүрые хамгаалгын, худалдаа наймаанай, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын албан зургаанууд хэр зэргэ ябуулнаб гэжэ үргэнөөр харуулха гэжэ һанагдана.

Мүн баһа мүнөө үе сагай шэнэ ёһо заншалнууд тухай газетэдэмнай бэшэжэ байхыень хүндэтэ уншагшадаа уринабди.

1986 оной фе[...]

[...]УНША[Г] [...]һонирхо[...] байхат[...]

[...] Редактор Р. Б. ГАРМ[...]

[Ти]пография Госдар[...] [Бу]рятской АССР по [...]играфии и книж[...] [у]л. Ленина 35. [...] Индекс 04609.

КПСС-эй XXVII СЪЕЗДЫЕ УГТУУЛАН

АРГА БОЛОМЖОНУУД БИИ

Партимнай бата жэгсаалтайгаар XXVII съездээ угтажа байна. Үнгэрһэн тоосоото һунгалтын кампани хэдээ партийна шата бүхэнэй комитедүүдэй ажал ябуулгын һайн талые, алибаа дутагдалнуудые тодоор элирхэйлбэ. Тиигэжэ зуураа тэдэ бүгэдые усадхаха хэмжээнүүдые зөөжэ үгэһэн, саашадаа гол анхарал хандуулха асуудалнуудые элишэлэн тодорхойлоо, экономическа болон социальна хүгжэлтые ургадхаха зам харагдаһан.

— Энэ тон зүб лэ даа. Манай районой партийна организацинуудта тоосоото һунгалтын суглаанууд нилээд эмхитэйгээр, политическэ үндэр хэмжээндэ үнгэрөө гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Манай туйлаһан амжалтануудые, илангаяа дутуу дундануудые, алдуу эндүүнүүдые тобойсо харуулаа бшуу. Энэ кампаниин, мүн районно партийна конференциин үнгэргэгдэжэ байһан үедэ хэгдэһэн шүүмжэлхы ажаглалтанууд, оруулагдаһан һанамжа болон дурадхалнууд партийна организацинуудта, КПСС-эй райкомдо согсологдожо, тэдэниие хүсэндэнь хүргэхэ талаар зохихо хэмжээнүүд хараалагдажа байна,— гэжэ КПСС-эй Баргажанай райкомой нэгэдэхи секретарь В. Б. Базаров хөөрөө һэн.

КПСС-эй Программын шэнэ найруулгын, партиин Уставай болон шэнэ табан жэлэй туршада, мүн 2000 он хүрэтэрхи үедэ ороной Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүдэй проектнүүдые зүбшэн хэлсэлгэ районно партийна организациин ябуулжа байгаа хүдэлмэридэ эршэ хүсэ ехэтэй нүлөө үзүүлэЭ бшуу. Шүүмжэлхы ажаглалтануудай, ороһон дурадхалнуудай удхые богонёор эндэ тэмдэглэмээр гэжэ һанагдана. Тэдэнэр түбхын түрүүндэ колхоз болон совхозуудые, предприяти болон эмхи зургаануудые экономическа ба социальна талаар саашадань хүгжөөлгын асуудалда сэхэ хабаатай. Энэ дабшалгые шиидхэхэ хэрэгтэ түбэг татадаг ушарнууд үсөөн бэшэ. Арга боломжын хэды ехэ байбашье, зарим хүнүүдэй хуушанайнгаа гуримаар хүдэлдэгһөө боложо, үйлэдбэри нэгэл хэм соогоо байдаг бшуу. Тиимэ байдал тогтооһон хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэдтэ табигдаха ёһотой эрилтые һуладхаһанай гэмээр иимэ юумэн болоно. Энээндэ коммунистнууд партийна тон зүб сэгнэлтэ үгэһэн байха юм.

Районой промышленна предприятинууд арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада продукци худалдаха түсэбөө 1,5 миллион түхэригөөр үлүүлээ. Ургалтын табанай дүрбэн хубинь ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар туйлагдаһан байха юм. Энэ райондо арадай ажахын шухала һалбаринууд болохо модоной болон загаһанай промышленность ехэ һуури эзэлнэ. Баримталан харуулха гэбэл, Баргажанай леспромхозые абаад үзэе. Тус предприятиин коллектив республикын модо бэлэдхэгшэдэй дунда дэлгэрдэг социалис мүрысөөндэ ходо түрүүлжэ ябадаг. Харин тэрэнэй хүршэ Онёогой леспромхоз ехэ гээгдэлдэ оронхой. Энэ гээгдэл олон жэлэй туршада үргэлжэлнэ. Үнгэрһэн табан жэлэй туршада 170 мянган шахуу кубометр модо леспромхоз дутуу бэлэдхээ. Энээниие мүнгэн дээрэ оруулбал, 1,5 миллион түхэригэй товарна продукци болоно. Юун дээрэһээ иимэ ушар тохёолдобо гээшэб? Сэхыень хэлэхэдэ, Онёогой леспромхоздо үндэһэ һууригүй түсэб үгтэнэ. Тэндэхи ой модоной нөөсын бии байгаа арга боломжо хараада абтанагүй. «Забайкаллес» нэгэдэлэй хүтэлбэри иимэ байдалые һайн мэдээд гэ... Гэбэшье хүсэ хүртэшэгүй түсэб үгэһөөр.

Районой хоёр леспромхоз техническэ талаар һулаар хангагдана. Модо шэрэдэг, зөөдэг техникэ муртэй шэнэлэгдэнэ, һэльбэгдэдэгүй, техникын дутагдалда болоно, модо зөөдэг харгы заһабарилагданагүй. Хүршэ хоёр районудай ойн баялигые зүбөөр ашаглалгын, оршон тойронхи байгаалиие хамгаалхын асуудалнууд партиин райкомой һанаа зобооногүй бэшэ. Байгал далайн, тэрэнэй оршон тойронхиин ямар байһые бидэ һайн мэдэнэбди. Партиин райкомой бюрогой заседани дээрэ нютагайнгаа ой модоной баялигые зүбөөр, эзэн ёһоор ашаглаха тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ һэн. Тэрэ бюродо хабаадалсахые республикын Ой модоной ажахын министерствын, «Забайкаллес» нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэд уригдаа бэлэй.

Мүнөө Баргажанай районой ой модоной нөөсэ эли бодо хорожо байна. Энэ хадаа эмхи гуримгүйгөөр модо отолдог байһанай хойшолон мүн. Дүтэ шадар отолмоор модон хомор боложо, мүнөө улам саашаа, тайгын гүн уруу, хада уулын орой, шэлэ дээгүүр модон унагаагдана. Иимэ ушар байдалые хараадаа абажа, ямар нэгэн шухала хэмжээ абахаар саг ерээ.

Районодохи загаһа олзоборилгын байдал тушаа халта анхараад турьшая. Загаһашадай загаһа бариха табан жэлэйнгээ түсэбые дүүргэжэ шадаһанда урмашангүй яахабши. Тиихэдэ Баргажанай-Адагай загаһанай комбинадай коллектив продукци худалдаха даабарияа нёдондоной август һарада дүүргээд, жэлэй дүүрэтэр үшөө 1700 мянган түхэригэй продукци түсэбһөө үлүүлэн үйлэдбэрилөө һэн. Цехүүдые, технологическа түхеэрэлгэнүүдые шэнэдхэн заһабарилһанай, һэльбэн тодхоһоной ашаар лэ иимэ амжалта туйлагдаа гээшэ. Экономическа туршалгын гуримаар хүдэлжэ байһан предприятиин продукциин өөрынь үнэ сэн нилээдгүй хороһон, гүйсэгүй, муу консервэ гаргалга эрид бага болоһон байна.

Загаһа олон болгохо, нөөсыень наринаар сахин хамгаалха, загаһа болон хаб загаһа олзоборилхо асуудалнуудаар тодорхой хэмжээнүүд район соо эзэлүүлэгдэжэ байдаг. Эдэ хэмжээ ябуулганууд «Байгал далайн, тэрээн шадархи нуур болон сөөрэмүүдэй загаһанай баялигые ашаг үрэтэйгөөр ашаглаха хэмжээнүүд тухай» асуудалаар үнгэргэгдэһэн научно-практическа конференцеэр тодорхойлогдоо. Тус конференци партиин райкомой үүсхэлээр болоо һэн.

Баргажанай район хадаа республикын түбһөө холо газарта оршодог нютаг шуу. Гэбэшье тэрэнэй ажабайдалда али болохоор саг үргэлжын туһаламжа үзүүлэгдэжэ байдаг гээшэ. Илангаяа промышленна предприятинуудай, колхоз болон совхозуудай материально-техническэ үндэһэ һуури бэхижүүлэгдэнэ. Капитальна барилгада, транспортаар, электрын элшэ хүсөөр хангалгада, хэлхеэ холбоо хүгжөөлгэдэ ехэ анхарал хандуулагдана.

Һүүлэй жэлнүүдтэ хүдөө ажахын үйлэдбэри дээрэ һайн шэнжэтэй горитой хубилалта туйлагдаа. Энэ хубилалта илангаяа газар таряалан эрхилэлгэдэ үзэгдэнэ. КПСС-эй райком, РАПО-гой совет, колхоз болон совхозууд газар элдүүрилгын зональна системэ нэбтэрүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэһэн байна.

Иигэжэ хэрбээ 1982 ондо таряалангай гектар бүриһөө дундаа зэргээр 8,3 центнер ороһон хуряагдаһан һаа, 1985 ондо 18,3 центнертэ хүргэгдэбэ. Орооһо абалга бүхы дээрээ 113,7 мянган центнерһээ 248 мянган центнер болоо. Районой ажахынууд гүрэндэ ороһо худалдаха табан жэлэй түсэб 50 мянган, хартаабха — 30 мянган центнерээр үлүүлжэ шадаба. 1984 онойхидо орходоо малай тэжээл һураггүй ехээр бэлэдхэгдээ гэхэ гү, али малай үбэлжэлгые малай условно толгой бүхэндэ 11,5 центнер тэжээлэй единицэ хүртэмөөр тэжээлтэй угтаба.

Энэ жэлдэ, ерэхэ жэлнүүдтэ хүдөө ажахые хурданаар хүгжөөхын тула ехэ юумэн хэгдэхэ зэргэтэй. Энэ талаар омогорхомоор баримтануудшье бии. Жэшээнь, материально-техническэ үндэһэ һуури нилээд бэхижэнхэй. Колхоз болон совхозуудай гол фонднууд 6 миллион түхэригөөр ехэ болонхой. Электрын элшэ хүсөөр хангалга 1981 онойхитой сасуулбал, 7 процентээр ургаһан байна. Капитальна барилгада ехэ мүнгэн һомологдоно. Юрэдөө, арбан хоёрдохи табан жэлдэ һайнаар, аша үрэтэйгөөр хүдэлхэ арга боломжо гүйсэд бии гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Областной партийна XXXIII конференци боложо дүүрэбэ. Баргажанай районһоо энэ ехэ хуралдаанда хабаадахаяа нютагай эрхим нүхэд ошоһон байха юм. Тэдэнэй нэгэн хадаа Бодоной совхозой директор Александр Гаврилович Елшин болоно. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг ажахы залуу үхэр малые түлжүүлдэг, шахан таргалуулдаг гол мэргэжэлтэй болонхой. Тус совхозые тэрэ арбан хоёр жэлэй туршада хүтэлбэрилнэ. Тус ажахын мүнөөнэй байдал нилээд һайн гэжэ тэмдэглэлтэй. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада гүрэндэ мяха болон һү тушааха даабарияа холо үлүүлһэн байха юм.

Нүхэр Елшин ажахын шухала асуудалнуудта анхаралаа хандуулгаар ажал ябуулгаяа дүүргэнэ гэжэ хэлэхын аргагүй. Тэрэ нютагайнгаа социальна хүгжэлтэдэ ехэ анхарал хандуулдаг хүтэлбэрилэгшэ юм. Үнгэрһэн табан жэлэй туршада эндэ 35 квартиратай байрын гэрнүүд, хүүгэдэй саад, столово, захил абадаг пункт гэхэшэлэн томо томо объектнүүд баригдаа. Тиигэжэ Бодон, Һүоэ тосхонуудай шэнжэ болбосон түхэлтэй болон хубилһан байна. Малшадай байрладаг газарнуудта ехэ барилга хэгдээ, тэрээн бүхэндэ электрын элшэ хүсэн дамжуулагдадаг болоо. Мүнөө эндэ мал шахалгын томо комплекс баригдажа байна.

Областной партийна конференциин хүдэлмэридэ Баргажанай леспромхозой директор А. Ф. Ушаков, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон, Социалис Ажалай Герой Д-Н. Б. Сундуев, Уланай колхозой малай тэжээл үйлэдбэрилгын бригадые даагша Б. О. Гармаев, «Бурятцелинстрой» трестын 1011-дэхи ПМК-гай штукатур-шэрдэгшэ Н. П. Седунова, Баян-Голой участково больницын врач Э. Б. Соднопова болон бусад хабаадалсаа. Тэдэнэр дааһан хэрэгтээ тон харюусалгатайгаар хандадаг, үнэн сэхэ, эдэбхитэй, хүн зондо хүндэтэй коммунистнууд мүн.

Областной партийна конференци дээрэ КПСС-эй Баргажанай райкомой ажал ябуулгын дутагдалнууд тухай зүб шүүмжэлэл хэгдэһэн байна гэжэ партиин райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Базаров хэлээ һэн. Гэбэшье тэдэниие усадхаха, бүри һайн үрэ дүнгүүдые туйлаха арга боломжонууд бии гэжэ тэрэ мэдүүлһэн байна. 1300 гаран коммунистнуудтай районно партийна организаци али бүхы шухала асуудалнуудые шиидхэжэ шадаха байха гэжэ тэрэ хэлээ һэн.

Л. ЦЫРЕМПИЛОВ,
манай штатнабэшэ корр.

ПАРТИИН ДОКУМЕНТНҮҮДЭЙ
ПРОЕКТНҮҮДЫЕ
ЗУБШЭН ХЭЛСЭНЭБДИ

НАНГИН УЯЛГАЯА МЭДЭРЭНХЭЙБ

КПСС-эй Программын шэнэ найруулгын, мүн партиин Уставай (дурадхагдаһан хубилалтануудтайгаар) проектнүүд соо коммунистнуудай уялгануудай онсо өөрсэ илгаа тухай, энээн тушаа орон соо юунэй хэгдэжэ, мүн хэгдэхэ байһан тухай үргэнөөр хэлэгдэнхэй. КПСС-эй Программын шэнэ найруулгын проект соо «партиин гэшүүндэ ямаршье **үлүү эрхэ олгогдодоггүй, харин орон соогоо боложо байһан бүхы юумэнэй түлөө, коммунис байгуулалтын, ниитын дэбжэлтын хуби заяанай түлөө тэрэ бүри ехэ харюусалгатай. Ажалаараа, зан абаряараа, ниитын болон хубиин ажабайдалда коммунист бүхэн ульгэр жэшээ харуулха уялгатай»** гээд бэшэгдэнхэй.

Эдэ мэдүүлэлнүүдэй мүрнүүдые өөһэдтөө тон һайнаар бодожо үзэе. Үнэн дээрээ бидэ даалгагдаһан ажалдаа эзэн ёһоор бултадаа хандана, хүдэлмэридөө, гэртээ бодото жэшээ харуулна гээшэ гүбди? Үгыл гээ һаа, алдуу болохогүй. Энэ талаар хүн бүхэн өөһэдынгөө эрхилжэ ябаһан ажал хэрэгые, ажабайдалаа тон һайнаар бодожо үзэхэ, эдэ бүгэдэндэ зүб сэгнэлтэ үгэхэ шухала гэжэ һананаб.

Би хонин ажалда үнихэнэй хүдэлжэ, яһала дүй дүршэлтэй болоһон хүн аабзаб. Энэ һалбарида залуушуулшье хүдэлхээ ерэдэг. Тэдэ би нэн түрүүн иигэжэ хэлэхэ байнаб. Хэрбээ хонишоноор ажаллахая һанаал хадаа, тэрээндэ үнэн зүрхэнһөө дурлаха хэрэгтэй. Иигэжэл хонин ажалые саашадань эрид хүгжөөгөөгүйдэ аргагүй болоо.

Хонидой тоо толгойе түргэнөөр олошоруулха, тэдэнһээ «сагаан алта» гэдэг торголиг нооһо ехээр хайшалжа, тарган мяха элбэгээр абажа шадаал һаа, ажахымнай экономиконь нилээд ургаха ха юм. Теэд энэ талаар бидэ ехэл гээгдэлтэй байнабди. Гүрэндэ нооһо худалдаха 1985 онойнгоо, мүн табан жэлэйнгээ түсэбтэ даабаринуудые дүүргэжэ шадаагүйбди. Үнгэрһэн жэлэй дүнгөөр зуутанай тоодо нэгэшье хонишомнай ороогүй. Эдэ үрэ дүнгүүд юу харуулнаб гэхэдэ, хони үсхэбэрилгэдэ үшөөл дутуу дунданууд бии байһаар. Жэшээлхэдэ, олон эхэ хонид һубайрна, абтаһан түл түрэсэ гархадаа журам тухай дурдангүй гарахаар бэшэ. Энэ талаар үшөөл дутагдалтай байһаарбди. Ажал хэрэгтээ хайша хэрэгээр хандадаг, архидаад, зайгуултаад ябашадаг хонишод манай дунда хаа яа олдодог гээшэ. Архидалгатай болон алкоголизмтай тэмсэхэ тушаа Указай абтаһанһаа хойшо манай нютагта, колхоз дотор хүдэлмэри дээрэ архи ууха ябадал нилээд бага болоо. Теэд энээгээр һанаагаа амарха бэшэ, харин саашадаа тэрээнтэй бүри үсэд шангаар тэмсэхэ болонобди. Ажалай журамые һайнаар сахидаг, архитай тэмсэдэг газарта амжалтын үрэ дүнгүүд тад ондоо байдаг.

Би энэ жэлэй малай үбэлжэлгые һайн бэлэдхэлтэйгээр угтаа һэмби. Гэр бүлөөрөө «Са-

зада ехээр ороно. Тэрэнэй һажуугаар эхэ хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэ, тэдэниие түрэлгэдэнь бэлдэхэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Ажахынгаа мал ажалай гол һалбари болохо хони үсхэбэрилгэдэ саашадаа иимэ хайша хэрэгээр хандажа болохогүй. Иимэ дутуу дундануудые усадхаха талаар тодорхой хэмжээнүүдые абаха хэрэгтэ хонишон бүхэн, илангаяа коммунист бүхэн өөрынгөө хубитые оруулха ёһотой.

Ажал дээрээ тогтожо хэлээ

ҮНЭН ЗҮРХЭНҺӨӨ

Би дайнай, партиин ба ажалай ветеран хадаа түрэл партиингаа Программын шэнэ найруулгын, Уставай (дурадхагдаһан хубилалтануудтайгаар), 1986—1990 онуудта болон 2000 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүдэй проектнүүдые үнэн зүрхэнһөө дэмжэнэб. Эдэ хадаа совет олон ондоо арадуудай хүгжэлтые, тэдэнэй улам ургажа байгаа эрилтэнүүдые хангажа, гүрэн түрымнай үшөө саашадаа бүри түргөөр коммунизм тээшэ дабшахада хүсэ, шадал үгэхэ байна. Гол шэглэлнүүдэй проект соо иигэжэ бэшээтэй: **«дайнай болон ажалай ветеранууд, ажал хэжэ шадахагүй эрхэтэд болон дайнда алуулһан сэрэгшэдэй бүлэнэр тухай анхарал ехэ болгохо. Пенсеэр хангалга һайжаруулагдаха. Наһанайнь хүсэхэдэнь, мүн үлбэр болоходонь хүдэлмэрчидтэ, алба хаагшадта үгтэһэн бага пенсинүүд, тэрэшэлэн колхозниогуудта урдандаа үгтэһэн пенсинүүд тэрэшэлэн саашадаа ехэ болгогдохо. Пенсионернүүдэй социальна һуудал байдалые һайжаруулха».**

Харин тиихэдэ КПСС-эй Программын шэнэ найруулгын проект соо иигэжэ хэлээтэй: «ажалай ба дайнай ветерануудай материальна байдалые һайжаруулха тухай Коммунис парти саг үргэлжэ анхарал хандуулха, үндэр наһатай болоһон эрхэтэниие, инвалидуудые, дайнда унаһан сэрэгшэдэй бүлэнэрые социальна, медицинскэ ба соёлой талаар хангаха...». Бидэнэр дайнай, ажалай ветеранууд түрэл партиингаа маанад тухайгаа үдэр бүхэндэ анхаралаа хандуулжа байһандань баяртай байнабди. Оронойнгоо баян дэлгэр, бүри ехэ хүсэ шадалтай болохо хэрэгтэнь бидэ хаба шадалаараа туһалхабди.

Манай партийна ажабайдалай журам болохо Уставай проектдэ нэгэ хэдэн дурадхалнуудые оруулха хүсэлэнтэйб. Юһэдэхи параграфай һүүлшын мүрнүүдтэ **«Партиин гэшүүндэ зэмэ тохогдоһоной һүүлээр жэлһээ удаан бэшэ болзорой туршада партийна организаци тэрэнэй гаргаһан алдуу дутуунуудаа ямараар заһаруулжа байһан тухай тоосоо шагнаха ёһотой»** гэһэн үгэнүүдэй удаа **«алдуугаа заһажа усадхаһан байгаа һаань, зэмыень абаха»** гэһэн үгэнүүдые нэмэхээр байна.

Арбан дүрбэдэхи параграфта **«Кандидадай стаж нэгэ жэлэй болзортойгоор тогтоогдоно»** гэһэнэй һүүлдэ **«зарим нэгэ ушарта 2 жэлһээ удаан бэшээр хойшолуулагдаха»** гэһэн нэмэлтэ оруулбал ямар гээшэб?

П. ДЕМИН,
дайнай, ажалай ветеран.

Мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ

ЭСЭГЫН ЗҮРГӨӨР

— Залуушье һаа, ажалда абьяастайхан хүбүүн даа. Тиигэншьегүй яаха һэм, угай малшадай үри ха юм. Чимит Бальжима хоёрнай наһаараа хонин ажал дээрэ хүдэлһэн зон байха. Нэрыень нэрлүүлхэ, хэжэ ябаһан ажалыень үргэлжэлүүлхэ хүн бии болобол даа,— гэжэ нютагаархинайнгаа хөөрэлдэхые дуулахадаа, залуу хонишон Жаргал Базаржаповтай уулзаха гэжэ шиидээ бэлэйб.

Урихан шарайтай, дунда зэргын бэетэй, шуран янзын хүбүүнтэй уулзажа, ажал хэрэгүүдээрнь һонирхобоб.

— Ноёхонойнгоо дунда һургуули дүүргээд, Улаан-Үдын хэлхеэ холбооной электротехникумдэ һуралсахаяа ороо бэлэйб. Теэд тэндэһээ сэрэгэй албанда абтажа, хэдэн жэлдэ түрэл нютагһаа холо ябагдаа. Эндэл тала дайдамни, түрэлхидни, үетэн нүхэдни ходо һанагдаха. Тиин албанһаа бусаһаар лэ түрэл колхоздоо улэжэ хүдэлхэ бодол намда түрөө һэн,— гэжэ Жаргал һанаа дүүрэнгеэр хөөрэнэ.

1982 оной май һарада албанһаа табигдажа ерэһээр лэ Петр ахатаяа сугтаа хонин ажал дээрэ хүдэлжэ эхилһэн намтартай. Хэрэ багаһаа аба, эжыдээ туһалалсажа, хони, хурьгадые харууһалжа ургаһан хүбүүндэ энэ хэрэг танилшье һэн. Нүгөө талаһаа, тон харюусалгатай һааб даа. Юуб гэхэдэ, тэдэнэртэ 900-гаад түлгэ даалгагданхай байгаа бшуу. Залуу малые гээлтэ хоролтогүйгөөр ондо оруулха, түсэбөөр хараалагдаһан продукци абажа, гүрэндэ тушааха гээшэ хонишодой гол зорилго. Тиимэһээ зунай, намарай үедэ малаа һайнаар харууһалха, таргалуулха шухала. Мэнгы һууриндахи үбэлжөөн шадарнь — таряалангай газар. Тиимэһээл аха, дүү хүбүүд эндэһээ холо бэшэхэнэ оршодог Олиин үбэртэхи зуһалангаа эртээнһээ бэлдэхэ, хорёо һарабшануудыень, гэрээ эзэн ёһоор заһабарилхые оролдодог юм. Зуһаландаа гарамсаараа бэлшээриеэ зүбөөр ашаглаха гээшэ тон шухала гэжэ хонишод тоолоно. Тэдэнэр бэлшээриеэ хэдэн хуби болгожо хубаагаад, нэгэ хэды болоод лэ һэлгэжэ байдаг. Зунай ногооной һэргэхэнь түргэн ха юм даа.

— Залуу малые нэгэл хэмдэ бэлшээжэ, уһалуулжа, амаруулжа һургаха хэрэгтэй,— гэжэ Жаргал хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ.— Зундаа бидэ үглөөнэй 4 часай үеэр хонидоо бэлшээридэнь гаргадагбди. Үдэрэй халуунда нэгэ бага амаруулаад, үдэшэ харанхы болотор адуулагшабди. Намар тээшэ хонидоо уһаар дуталдаахагүй гээшэ мүн лэ ехэ удха шанартай.

Хонишод орой намар үбэлжөөндөө буужа ерэдэг. Тэрэ үедэ дал, хорёогоо заһабарилжа, гүйсэд бэлэн болгодог заншалтай.

Ажалда абьяастай, шударгы бэрхэ комсомол хүбүүндэ колхозой партком отара даалгажа абахыень дурадхаа һэн. Тиигэжэ Жаргал 1983 онһоо ахалагша хонишон болонхой юм. Энэ дүрбэн жэлэй туршада тэрэ түсэбтэ даабаринуудаашье амжалтатайгаар дүүргээ. Илангаяа һайн үрэ дүнгүүдые залуу хонишон урзанда жэлдэ туйлаа. Даажа абаһан хонин бүриһөө дундаа зэргээр 5,32 килограмм нооһо хайшалаа. Тиин түсэбһөө гадуур 12,05 центнер нооһон, 22,6 центнер мяхан үйлэдбэрилэгдөө юм. Түсэбөөр хараалагдаһан продукци абалгын гаргашые 5796 түхэригөөр доошолуулжа шадаа.

Үнгэрһэншье жэлдэ Жаргал Базаржаповай даадаг коллективэйхид түсэбтэ даабаринуудаа холо үлүүлээ юм. Нооһо үйлэдбэрилхэ түсэб 106 процент, хониной мяха худалдаха түсэб 132 процент дүүргэгдээ. Мэнгын хонишод энэ жэлэй үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэжэ байнхай. Халуун намарһаа эхилжэ дал, хорёогоо һайнаар заһабарилаа. Гадна бусад хэрэгсэлнүүдээршье хангагданхай. Хүсэд хүрэхэ үбһэ, һолоомо газаань оруулагдажа сомогдонхой.

Малшад гэр байраяашье яһала зохидоор түбхинүүлэнхэй юм. Гэртэнь телевизор, радиоло, шэнэ газетэ, журналнууд харагдана.

Жаргал Базаржапов Буряадай хүдөө ажахын институтда заочноор һуралсадаг. Тиимэһээ зоотехнигэй мэргэжэл шудалхада хэрэгтэй болохо номуд амяраа ябталаатай.

Залуу хонишон өөрынгөө мэргэжэл тухай һонирхолтойгоор хөөрэнэ. Тэрэ түрүү хонишод Г. Л. Рабдаевай, Д-Н. Б. Сундуевай, О. Э. Сангадиевагай, В. Г. Романовагай дүй дүршэлөөр һонирхоно. Мүн хүршэ отарые даадаг Гүрэнэй шангай лауреат Д. Д. Будаевагай үгэһэн зүбшэл, заабарие үндэрөөр сэгнэжэ, ажал хүдэлмэридөө нэбтэрүүлхые оролдодог юм.

Түрэл партиингаа XXVII съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын, ерэхэ арбан хоёрдохи табан жэлдэ үндэр амжалтануудые туйлахын түлөө Жаргал Базаржаповай хүтэлбэрилдэг хонишодой бригадынхид бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсонхой. Мэнгын хонишод энэ жэлдэ хонин бүриһөө 4,1 килограммһаа доошо бэшэ нооһо хайшалха, бүхы даалгагдаһан түлгэнүүдээ гарза хоролтогүйгөөр ондо оруулха гэһэн социалис уялга абанхай.

Эбтэй эетэй энэ коллективэй хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ байһандань этигэмээр. Ноёхоной залуу хонишон Жаргал Базаржапов эсэгынгээ зүргые үргэлжэлүүлжэ, нютаг голдоо суурхажа ябанхай.

С. РИНЧИНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ж. Базаржапов.

Сэлэнгын район.

Барилгын талмайнууд дээрэ

НЭРЭ ХҮНДЫЕНЬ ҮРГЭХЭ

В. Л. Мурзинай хүтэлбэрилдэг бригада 21 хүнһөө бүридэдэг юм. Шулуушад, модошо дархашуул, бетонщигууд, гагнагшад, хабсаргагшад, шэллэгшэд — хуу эндэ бии. Хүн бүхэниинь 3 ондо ондоо мэргэжэлээр хүдэлжэ шадаха. Тиимэһээ бригадирта хэды амар бэ: эгээл бүтээсэтэйгээр ажаллаха газартань хүн бүхэниинь табидаг, харин хэн нэгэнэй үбшэлөө һаань, һууринь һула орхигдохогүй, һэлгэхэ хүн олдоод лэ байдаг.

Өөрөө Виктор Львовичой барилгада барюубшатай, онобшотойгоор хүдэлжэ эхилһэрнь арба гаран жэл үнгэршэбэ. Саг гээшэ сахилгаан түргэн. Илангаяа дуратай ажалдаа дашуураад ябаһан хүндэ дэмыдэ үйдаха саг дайралдаагүй. Кировэй нэрэмжэтэ түмэр зүйлнүүдэй завод, багшанарай институт болон бусад олон барилгада гараа хүрэлсэжэ, шандааһаяа зорюулһан юм.

Мүнөөшье Улаан-Үдын түхэл шарайе түбхинэнги һайхан болголсохын тула «Жилгражданстрой» трестынгээ 4-дэхи СМУ-гай бригадые хүтэлбэрилнэ бшуу. Эмхидхэлэй шадабаритай, хүдэлмэриин онол аргые олоходоо бэрхэ хүн гэжэ ойлгожо абахаар. «Гэбэшье бүхы юумэн намһаа дулдыдадаг бэшэ ха юм. Эгээл «үбшэнтэй» газарнай гэхэдэ, хангалта болоно. Жэшээлхэдэ, энээхэн байшангай сонхонуудые, үүдэнүүдые тодхожо байнхайбди. Теэд модон рамануу, үүдэнүүд саг болзортоо асарганагүй. Ядахадаа бусад хүдэлмэридэ аһанабди. Подвалай байра, гэшхүүр болбосон түхэлдэнь хүргэнэбди. Тиигэбэшье хюрөөдэмэл материалнууд дуталдаһаар. Үнэнииень хэлэхэдэ, өөһэдөө эдеэлхэ, хубсаһаа һэлгэхэ байрагүйбди. Үбэлэй хаһада бэлэдхэл түсхайгаар манда ябуулагдадаггүй. Эндэ хэн зэмэтэйб? Манайшье гэмэ байха, управленииншье хүтэлбэрилэгшэд һанаагаа табидаггүй, Юрэдөөл, барилгашанай ажалай бэрхэшээлнүүд урданайхиһаа ехээр хорооогүй»,— гэжэ абаһаар шүүмжэлхы үндэһэтэйгөөр хөөрэлдөөгөө эхилээ һэн.

Түсэбтэ табан жэлэйнь дүнгүүд ямар хаб гэжэ һонирхонобди. Өөһэдын хүсөөр хэгдэхэ хүдэлмэриинь түсэб 4 жэл 8 һара соо дүүргэгдээ бэлэй. Эндэ үлүү ехээр омогорхохо туйлалтануудай үгышье һаань, барилгашан бүхэнэй һэшхэл зоригоо зохилдуулан хүдэлдэгыень арсашагүй. Ажалай ветеран, Ажалай Алдар Солын III шатын орденто А. Н. Курсаковһаа, А. И. Ерофеевһээ эхилээд һаял ажалай амтые таниһан Борис Санжижапов, Игорь Тармаханов гэгшэд хүшүүргэлтэгүй хүнгэнөөр ажалдаа гарадаг зантай.

Мурзинай бригада мүнөө оёдолой «Туяана» нэгэдэлые үргэдхэлгые хүсэндэнь хүргэхэ зорилготой. Томо панелеэр үргэлжэдөө бодхоогдоһон зэнхэгэр томо байшангые түгэсхэлэйнь түхэлдэ оруулга хэмһээ үлүү унжагайрһаар. Арбан жэлэй саана котлован малтагдаһан юм, гээд тоолоо һаа, тэрэ сагһаа хойшо нэгэ бригадаһаа нүгөөдэдэ энэ объект дамжуулагдан, гарһаа гарта «нүүжэ» байнхай. Мүнөө удаадахи болзор дахинаа тодорхойлогдоо гэхэ гү, али 1986 оной гурбадахи кварталда ашаглалгада оруулагдахаар хараалагдаба. Үнэч дээрээ үни хада оёдолшодой мэдэлдэ үгтөөд байха ёһотой һэн шуу.

— Ямар ушарһаа барилганууд унжагайруулагданаб? — гэжэ наһанайнгаа 30 жэлые барилгада зорюулһан А. Н. Курсаковһаа асуубабди.

— Олон лэ тээ хүдэлһэн байхаб. Шэлэй заводой түгэсхэлэй барилгые, «Туяана» нэгэдэлые, «Электромашина», судна бүтээлгын заводуудые, городой түбтэхи ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын байшангые барилсаһан хүм. Үшөөшье бии даа. Ямар нэгэн объектын барилга урда жэлнүүдтэ мүнөөнэйхиһөө түргэнөөр ябуулагдадаг һэн. Тиихэдэ олон барилганууд нэгэ доро захалагдадаггүй, мүнгэн зөөри олон объектнүүдтэ нэгэ доро һомологдодоггүй бэлэй. Барилгашадайшье хүсэн нэгэдэнги шэнжэтэй һэн. Харин мүнөө 21 хүнһөө бүридэһэн энээхэн бригадамнай гурбан ондоо газарта таһалагданхай: багшанарай институдай столово, профсоюзуудай курсын байшан, мүн энэ «Туяанын» залгалаа барилга дээрэ.. Бригадирнай иишэ тиишэ үдэрөө дүүрэн дэншэһээр, сагаа үрэгүйгөөр һалгааха баатай болоно. Тиин түүхэй эдээр, хэрэгсэлнүүдээр хангалгын тон хангалтагүйень халаглажа сүхэрмөөр. Барилгануудай олошорходо, хүртэсэгүй болошоно ха юм. Теэдшье трест өөрын мэдэлэй үйлэдбэриин техническэ баазагүй байһаар. Главбурятстройн үйлэдбэриин-технологическа комплектациин управлени хангалгын асуудал шиидхэжэ шадахаяа болёо хаш. Ороной Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүдэй проект унзшаһан байхаб. Тэрээн дотор трестнүүдтэ бэеэ даанги байдал олгохо тухай эли тодоор бэшэгдэнхэй байгаа һэн,— гэжэ ажалай ветеран үнэн сэхээр һанамжаяа хэлэбэ.

— Энэ асуудал барилгашан бүхэндэ мэдээжэ ааб даа. Эмхидхэл гээшэ ехэл һула. Уһа дамжуулха түхеэрэлгэ тодхохоор гүнзэгы ута яама малтаад, тэрэнээ мартажархиһан 2-дохи СМУ-гай хүтэлбэрилэгшэд юун тухай бодоно хаб? Материал, хэрэгсэл табиха талмайшье үгы, эгээл ябаха газартаа тэрэнээ обоолжорхёод лэ тухашарнабди,— гэжэ бригадир хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ.

Барилгын талмай тээшэ эрихэдоо, нэрээшье эндэмнай мүнөө дээрээ һайн юумэн хомор гэжэ сэдьхэжэшье ябаа һаа, шэнэ табан жэлэй эхиндэ барилгашадай һанал бодолдонь анхарха хүсэл түрөө һэн. Гэбэшье үнөөхил асуудалнууд: бэедэ тааруу, бүхэ бэхи спецовко-хубсаһаар ханганагүй, жэлэй дүрбэн сагта һалхитайдашье, бороотойдошье, саһатайдашье газаа хүдэлхэ эрхэ байдалнай хараада абтанагүй гэһэн гомдолнууд дуулдаа һэн. Үнэн лэ даа, өөрынгөө үмдэдэг хубсаһанһаа дүрбэн размерээр ехэ спецовко соо тунашахада гү, али мантан һэеы гуталда хүлөө тааруулхын тула таба-зургаан дабхар орёолто орёоходо, хэндэшье таатай байхаб даа. Бээлэй дээгүүр үмдэдэг «верхонконууд» ядаал һаа арбан хоног тэсээд хахаршадаг. Харин бүхэли һарада нэгэл паар үгтэнэ бшуу. Эдэ мэтэ хүнэй анхармаар бэшэ тон жэжэ шэнгеэр һанагдажа болохо. Харин өөрыгөө барилгашан мэтээр мэдэрээд, орондонь табяад үзэ даа — одоошье амархан бэшэ.

Бага механизациин зүйлнүүд мүнөөнэй барилгада тон үсөөнөөр хэрэглэгдэнэ гэжэ «Жилгражданстрой» трестын тоосоото-һунгалтын партийна суглаан дээрэ хэлэгдээ бэлэй. Ябталагдаһан шэлэй хэһэгүүдые гү, али хадааһатай хүндэхэн хайрсаг дүрбэдэхи-табадахи дабхар өөдэ мүр дээрээ тээжэ гарахань, иишэ тиишэнь шэрэхэнь амар бэшэл.

— Заводуудта ажалаа дүүргэхэдээ, бэеэ сэлмээжэ, тооһо торгоһоо һалаха душтай, амарха аятай таһалгатай байдаг. Харин бидэ нэгэл бытовко соогоо эдеэлхэшье, хубсаһаашье һэлгэхэ баатайбди. Гэхэһээ эхилээд тобшолбол, барилгашанай ажалые, байдалые хүнгэдхэхөөр торосотой һайн хэмжээнүүд абтанагүй,— гэжэ бригадир Мурзин һанамжаяа хэлэнэ.

Барилга дээрэ балсангаа һайса хатуужаһан бригадирай, бригадын гэшүүдэй тобшолол тон зүйтэй гэжэ һанагдана. Эндэ кадрнуудые тогтонижуулан хүдэлгэхын тула, барилгашанай нэрэ хүндые үргэхэ, ажалайнь, ажабайдалайнь эрхэ байдалые һайжаруулха хэрэгтэй. Энэл ушарта «Туяана» нэгэдэлые үргэдхэлгэ, городой пионернүүдэй байшан, үндэр гостиница гэхэ мэтэ үнинэй барилгануудые түгэсхэлгэ хоорһон найдуулга болоод һалаха бэшэ, харин хараалагдаһан саг соогоо дүүргэгдэхэ жэшээтэй бшуу.

Г. ДАШЕЕВА,
манай корр.

...кын арадай ...н комитедтэ

...арадай хиналтын комитет ээлжээтэ ...э «Буряавтодор» нэгэдэлэй орга-...шина болон механизмуудые хэр ...тухай асуудал хаража үзэбэ

...хүтэлбэрилэгшэд подразделенинүү-...болон механизмуудые һайнаар ...ие зүбөөр ашаглаха ба техниче-...э асуудалда горитой анхарал хан-...шалгалтаар элирүүлэгдээ.

...н жэлэй туршада, урда тээхи та-...лбал, харгын техникэ ба механиз-...гын хэмжээн доошолоо. Жэшээл-...дые хэрэглэлгэ 54 процентээр, ...е — 22 процентээр, тракторнуу-...7 процентээр хороо.

...механизмуудые муугаар хэрэг-...үнгэрэгшэ табан жэл соо аяар

ОНЬҺОН ТЕХНИКЭ ҺАЙНААР АШАГЛАХА

1,5 миллион түхэригэй хүдэлмэри дүүргэгдэнгүй үлэһэн байна. Тиигэжэ «Бурятавтодор» нэгэдэл харгынууд дээрэ хэхэ хүдэлмэриингөө түсэбые дүүргээгүй. Гэхэтэй хамта, салин хүлһэнэйнь хэмжээн ажалай бүтээсэһээ түргэнөөр ургана.

Бэшүүрэй районой харгы барилга-хабсаралгын управлени энэ талаар илангаяа бирагүй байдалтай. 1980 онтой сасуулбал, эндэ грейдернүүдые хэрэглэлгэ 50 процентээр, бульдозернуудые — 27, погрузчигуудые хэрэглэлгэ 62 процентээр доошолоо. Үнгэрэгшэ жэлдэ тус харгын управлени 30 мянга гаран түхэригэй түсэбтэ даабаряа дүүргэбэгүй. Техническэ талаараа ямаршье һайн, бүтээсэ ехэтэй оньһон техникэ заримдаа ашаглагдангүй байдаг.

Тэрэшэлэн Зэдын ДРСУ машина ба механизмуудаа муугаар хэрэглэнэ. 1985 ондо Зэдын харгын хүдэлмэрилэгшэд экскаваторнуудаа 63 процент, погрузчигуудые 36 процент ашаглаба гэжэ тоо баримтанууд гэршэлнэ.

Журам ба гуримгүй байһанһаа уламжалан харгын техникэ ба механизмууд удаан саг соо һаатан зогсоно.

«Бурятавтодор» нэгэдэлдэ автомобильна транспортын хүдэлмэриие эмхидхэхэ хэрэгтэ олон дутагдалнууд бии байһаар. Тодорхойлон хэлэбэл, зөөгдэһэн ашаан тухай худал хуурмаг тоонуудые бэшэхэ ушарнууд үшөөшье дайралдаһаар.

Тус нэгэдэлдэ финансова журам эбдэхэ ушар бии. Жэшээлхэдэ, нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэдэй заабаряар Улаан-Үдын ЛБРЗ харгы заһабарилха талаар 72 мянган түхэригэй хүдэлмэри хэбэ гэһэн худал мэдээн үгтэһэн байна.

Тус нэгэдэлэй арадай хиналтын бүлэг харгын оньһон техникэ ба механизмуудые хэрэглэхэ талаар иимэрхүү дутагдалнуудые усадхахын тула хэмжээнүүдые абанагүй, тэдэнэр «арадай хиналта тухай» СССР-эй Хуулияар олгогдоһон эрхэ түлөөлэлгэеэ гүйсэдөөр хэрэглэнэгүй гэжэ республикын арадай хиналтын комитет тэмдэглэбэ.

Түнхэнэй районсй Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һү һаалиин фермые даагша, арадай хиналтын гол бүлэгэй эдэбхитэй гэшүүн Демид Сундуевич Матуевые тус зураг дээрэ харанат. Арадай хинагша нүхэр Матуев малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэ бүхы хүсэеэ зорюулна.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

ОЛОНОЙ НЮДЭН ХУРСА

АРАДАЙ ХИНАЛТЫН ХУУДАҺАН

«Арадай хиналтын үрэ нүлөөе дээшэлүүлхэ хэрэгтэ КПСС эдэбхитэйгээр туһалха юм. Арадай хиналтын органуудта үргэнөөр хабаададаг байһаниие арадай хэрэгые хамгаалан аршалха талаар тэдэнэй политическэ болбосорол болон эдэбхиие хүгжөөхэ, ажал хэрэгтэ гүрэн түрын хэмжээндэ, арадай зөөридэ эзэн ёһоор хандаха ябадал хүмүүжүүлхэ шухала арга гээд парти тоолоно».

(КПСС-эй Программын шэнэ найруулгаһаа).

...ТАГДАЛНУУД УСАДХАГДАХА

...кий» совхоздо ажахын доторой хэрэглэмжэдэ мяхан ямараар ...наб гэжэ арадай хинагшад ...һан байна. Совхозой хүтэл-...үхэр үүсэлхэ ба мяха гар-...римые бүдүүлигээр эбдэнэ ...э элирүүлбэ.

...арта бэшэ, харин гүүртэ ...дта эбэртэ мал ба хонид ...Юуб гэхэдэ, мал үүсэлхэ ...вхоздо үгы бшуу. Үүсэлһэн ...э шэгнэхэ, бүридхэлдэ аба-...и бухгалтернуудай зүгһөө ...бигданхай. Ушар тиимэһээ ...бүриһөө мяхан багаар ...э толгой хониһоо дундаа ...килограмм, эбэртэ малай ...һөө 279 килограмм абтаһан

...хэдэ хэды шэнээн мяхан ...н акт табигдадаггүй, ямар-...ентгүйгөөр мяхан складта ...г байгаа.

...хүтэлбэрилэгшэд эд хэрэг-...кооперациин магазинуудһаа ...дажа абаад, тэрэнээ гүрэнэй ...вхозой хүдэлмэришэдтэ ху-...байба. Жэшээлхэдэ, үнгэ-...и 10 һарын туршада 9183 ...мяхан 3—3 түхэригөөр ху-...абтаа. Сабшадаа тэрэ мя-...үхэриг 80 мүнгөөр сэгнэг-...ин эдеэ хоолдо гаргашалаг-даа. Совхоз тиигэжэ энэ мяханай түлөө 10723 түхэриг гарзада ороо.

Совхозой бухгалтери нэгэ хүндэ 10 гаран килограмм хүрэтэр мяха худалдадаг гэжэ шалгалтаар элирүүлэгдээ.

Ветеринарна хүдэлмэрилэгшэд гарзалһан малай, мүн үүсэлэгдэһэн мал тухай актнуудые муугаар табина. Тэдэ актнууд соо тобир тарганиинь, малай наһан заагданагүй.

Совхозой директор В. А. Минтасов, ахамад бухгалтер М. М. Ванданова гэгшэд мяха зүбөөр, гамтайгаар гаргашалха, эзэн бусаар мяха үрихэ ябадалтай, мяха гүрэндэ худалдаха талаар түсэб дүүргэхын түлөө тэмсэнэгүй.

Совхозрабкоопой хүтэлбэрилэгшэд (түрүүлэгшэнь М. И. Хорших) совхоздо мяха ехээр худалдажа, хүн зоной аша туһые хараадаа абангүй орхино гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Совхозой директор В. А. Минтасов ажахын доторой хэрэглэмжэдэ мяха ехээр гаргашалһанай түлөө шанга хэһээлтэдэ орохо байһан аад, урда тээнь арадай хиналтын комитедэй шиидхэбэреэр 360 түхэриг мүнгэ гүрэндэ түлэхэ болоһыень хараада абажа, мүнгэ түлүүлэнгүй орхёо.

Совхозой бухгалтер М. М. Ванданова шанга хэһээлтэдэ хүртэбэ.

* * *

Зэдын гэр байрын-коммунальна ажахын управлениин хүдэлмэрилэгшэд үбэлэй үедэ зарим объектнуудые дулаасуулха гурим наринаар сахинагүй.

«Туяа» гэжэ гостиница заһабарилгын хүдэлмэриин хахадынь дүүргэгдэжэ, тэрэниие дулаалха хүдэлмэри хэгдээгүй байһаар. Тиихэдэ олон байратай гэрнүүдтэ хүйтэнэй болохотой хамта соргонуудһаань уһан гоожодог болоо.

Свердловой нэрэмжэтэ үйлсэдэхи нэгэ гэрэй гурбадахи дабхарһаа хэрэглэгдэһэн муухай уһан адхаржа, мүльһэн елүүртэ «нюур» бии болоо.

Гэр байрын-коммунальна ажахын управлениин хүтэлбэрилэгшэд муухай уһа зөөжэ хаяха хүдэлмэри эмхидхээгүй. Олон дабхарта гэрнүүдэй хажууда бог шорой элбэг, ариг сэбэр сахигданагүй.

Үбэлэй үедэ хүдэлхөөр гостиница болон байрын гэрнүүдые бэлэдхээгүй, оршон тойронхи байгаалиие муухай уһаар бузарлажа байһанай түлөө коммунальна ажахын управлениин начальник Т. Е. Кавандин, ахамад инженер Намсараев донгодолгодо хүртэбэ.

Гостиница болон олон байратай гэрнүүдые дулаанай элшээр хангахабди, санитарна байдал һайжаруулхабди гэжэ тэдэнэй найдуулһые арадай хиналтын комитет хараадаа абаба.

А. ШАТУЕВ,
Зэдын районой арадай хиналтын комитедэй инспектор.

ШАНАРАЙ ТҮЛӨӨ ШАНГААР АСУУХА

«Бурятмебель» нэгэдэлэй дирекци арадай үргэн хэрэглэлэй, мүн соёлой ба ажаһуудалай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилэн гаргаха, тэрэниие үйлэдбэрилэн гаргалгые үргэдхэхэ ба шанарыень һайжаруулха талаар парти болон правительствын директивэнүүдые дүүргэхын тула бүхы шухала хэмжээнүүдые абанагүй гээд арадай хиналтын городской комитедэй зүгһөө гүрэнэй худалдаа наймаанай инспекциин, гүрэнэй стандартнуудые хинадаг лабораториин хүдэлмэрилэгшэдтэй сугтаа хэһэн шалгалта харуулба.

Тус нэгэдэл соёлой ба ажаһуудалай хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилэн гаргаха түсэбөө жэлһээ жэлдэ дүүргэнэгүй. 1985 ондо 100 гара мянган түхэригэй продукци багаар үйлэдбэрилэгдэһэн байна.

Республикын худалдаа наймаанай 13 организаци 400 мянган түхэригэй мебель дутуу абаһан юм. Шкаф, стол, гарнитур, креслэ гаргаха талаар 1985 оной түсэбүүд дүүргэгдэнэгүй. Бусад зүйлэй мебель ехээр гаргаһанай ашаар мебель гаргаха талаар жэлэй түсэб дүүргэгдэһэн байна.

Арадай үргэн хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилхэ тухай КПСС-эй обкомой болон Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1982 оной ноябрьда, 1984 оной апрельдэ, 1985 оной апрель һарада баталагдан абтаһан тогтоолнууд хангалтагүйгөөр бэелүүлэгдэнэ гэжэ элирүүлэгдэбэ. «Ромашка» гэжэ кухнии мебель, багашуулай наадаха элдэб нааданхайнуудые үйлэдбэрилхэ түсэбтэ даабаринууд бэелүүлэгдээгүй. Хүн зондо һайшаагдаһан «Эра» гэжэ шкафууд, «Елена» гэжэ гарнитур үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ талаар хэмжээнүүд абтанагүй.

«Бурятмебель» нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэд «Эра» гэжэ шкафуудые үйлэдбэрилгын зарим детальнуудые Вильнюсэй мебельнэ комбинадһаа абаха хэлсээ баталһан байбашье, тус түхэлэй шкафуудые худалдаа наймаанда түсэбһөө 2 дахин багаар гаргаха гэжэ хараалһаниинь ойлгогдоогүй байна.

Мебелиин шанар һайжаруулха талаар хэмжээнүүд комбинадта абтанагүй. Олон мебелиин шанар муу гэжэ гүрэнэй худалдаа наймаанай инспекциин хүдэлмэрилэгшэд шалгалтын үедэ элирүүлээ. Технологическа журам эбдэхэ, хэмжэдэг түхеэрэлгэнүүдэй бирагүй байдаг ушарһаа, үйлэдбэри дээрэ технологи сахилгые муугаар хинадаг дээрэһээ муу шанартай мебель үйлэдбэрилэгдэнэ гэжэ зааха хэрэгтэй.

«Бурятмебель» нэгэдэлэй комбинадай арадай хиналтын гол бүлэг арадай үргэн хэрэглэмжын, соёлой ба ажаһуудалай хэрэглэмжын эд бараае үйлэдбэрилэн гаргаха түсэб дүүргэлтые һайнаар хинанагүй, муу шанартай продукци гаргагшадта шанга эрилтэ табинагүй. Арадай үргэн хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилхэ тухай КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолнуудые дүүргэхэ талаар хэмжээнүүдые абаагүй байһанайнь түлөө арадай хиналтын Улаан-Үдын городской комитедэй шиидхэбэреэр «Бурятмебель» нэгэдэлэй генеральна директор А. П. Шапирода, Генеральна директорэй орлогшо В. Г. Евгенюктэ донгодолго соносхогдобо. Эндэ заагдаһан дутагдалнуудаа ойрын сагта усадхахыень городской комитет «Бурятмебель» нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэдтэ дурадхаба.

* * *

Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай хүтэлбэрилэгшэд оршон тойронхи байгаалиие хамгаалха талаар парти болон правительствын заабаринуудые хангалтагүйгөөр дүүргэнэ гэжэ арадай хиналтын шалгалтаар элирүүлэгдэбэ.

Байгаали хамгаалха хэмжээ ябуулганууд тус комбинадта жэлһээ жэлдэ бэелүүлэгдэнэгүй. Hooһо угаалгын үйлэдбэриин сэбэрлэлгын түхеэрэлгэнүүдые барилга 1982 ондо эхилэгдэһэн аад, мүнөөшье болотор дүүргэгдэнэгүй. Тус түхеэрэлгэ барилгада һомологдоһон мүнгэн зөөриин оройдоо хахадынь ашаглагдаад байна. Сэбэрлэлгын түхеэрэлгэнүүд соо үлэһэн элһые сэбэрлэхэ соргонуудшье бүрин бүтэн болгогдоогүй байһаар.

Бии байһан сэбэрлэлгын түхеэрэлгэнүүдээ зохидоор ашаглахын тула хэмжээнүүд абтанагүй. Тиихэдэ түхеэрэлгэнүүдынь олон жэлэй туршада ашаглагдажа байһан дээрэһээ аварийна байдалда оронхой. Энээнһээ уламжалан, муухай уһаниинь һайнаар сэбэрлэгдэнэгүй.

Тус комбинадта уһа хэрэглэлгэ муугаар эмхидхэгдэнхэй. Лимидһээ холо үлүү ехэ уһан үйлэдбэридэ гаргашалагдадаг байба. Тиихэдэ компрессорнүүдые хүргөөхын тула хэрэглэгдэдэг сэбэр уһан дахинаа хэрэглэгдэнгүй хаягдадаг юм. Уһа хэрэглэхэ хуули сахидаггүй байһан дээрэһээ комбинат 1984—1985 онуудта 45 мянган түхэригэй яла түлэһэн байна.

Байгаали хамгаалха талаар хэмжээ ябуулгануудые хангалтагүйгөөр дүүргэдэг байһанайнь түлөө комбинадай ахамад инженер Н. А. Бабушкинада донгодолго соносхогдоо.

В. БУДАЕВ,
А. БОРЕЙЧУК,
Улаан-Үдын арадай хиналтын городской комитедэй инспекторнууд.

АРАДАЙ ХИНАЛТЫН ЭДЭБХИТЭД

ТАРИЛГЫН ... УДАНШЬЕ- ... ЕРЭХЭНЬ ... БАРГА- ... БОДО- ... АРА- ... ГОЛ БУ- ... КО- ... ТЕХНИ- ... ТРАКТОР- ... ЗАҺАБАРИЛ- ... САГ УР- ... НИРХОЖО, ТЭ- ... ЭРИИН ДУТАГ- ... Е УСАДХАХЫН ... ҮДЭР БҮРИИН ... Э ГАРГАНА. ... ДЭЭРЭ: Н. Н. ... УЕВАЙ фото.

ҺАЙХАН ЭРМЭЛЗЭЛ

— Магазиниие даагшые урихада болохо гү? — гэжэ Борис Иванович дүтэхэнэ байһан наймаалагшада хандаба.

— Юун болоо юм! Туха сүлөөгүй байхыем харанагүй гүш? — гэжэ тэрэнь урдаһаань убайгүйгөөр һөөргэдэбэ.

Тиигээдшье Борис Иванович «Арадай хиналтын комитет» гэһэн алталмал үзэгүүдээр аржыса бэшээтэй үнэмшэлгэеэ харуулха баатай болоо һэн.

Ушарынь гэхэдэ, Улаан-Үдын Железнодорожно районой арадай хиналтын коллективтэ ороһон гомдол соо, ЛВРЗ-гэй табадахи участогтахи 13-дахи магазинай хүдэлмэрилэгшэд худалдан абагшадта бүдүүлигээр хандана, магазинаа саг дарыдань нээнэгүй гэжэ хэлэгдэһэн байгаа бшуу. Хүн зондо наймаалагшадай зүгһөө иимэ ябадал гаргажа болохогүй гээд тэдээндэ ойлгуулха зорилготойгоор арадай хинагшад ерэһэн байгаа.

Магазиниие даагша Валентина Константиновна Тимонина районой арадай хиналтын комитедэй даалгабаряар тус магазинай хүдэлмэриие шалгахаяа ерэһэн арадай хинагшад Борис Иванович Марахинов Людмила Дмитриевна Белоусова хоёртой хөөрэлдэхэдөө, улаан аматай хүниие урдаа оруулхагүй мэтээр, өөрыгөө сагааруулха гэжэ оролдоо һэн.

Тэдэнэр эдеэ хоолой продуктнуудые худалдадаг гурим тус магазинда хэр зэргэ сахигданаб, ариг сэбэрэй талаар ямар бэ, алаабхи соонь доро нюугдаһан, нөөгдэһэн юумэн бии гү гэжэ арадай хинагшад шалгаа бэлэй.

Наймаалагша Лидия Ушакова нэгэ килограмм мяха шэгнэжэ, мүнгыень абахадаа, аяар 25 мүнгэ «алдажархиһан» байба. Арбаадхан түхэриг соо «алдажархиха» хүндэл байха гүб даа. Саашань шалгахадань, нэгэ хайрсаг соо аяар 50 гаран килограмм колбаса худалдагдангүй байһанаа олдобо.

— Энэтнай юун колбаса гээшэб?—гэжэ асууба.

— Худалдажа үрдеэгүйлди даа, — гэжэ харюусаба.

— Хоёр үдэр соо нэгэ хайрсаг колбаса худалдаха аргагүй байбабди гэхэдээ яанат?..

Железнодорожно районой арадай хиналтын комитедэй шиидхэбэреэр магазиниие даагша В. К. Тимонина худалдаа наймаанай гурим бүдүүлигээр эбдэдэг байһанайнгаа түлөө хүдэлмэриһөө сүлөөлэгдөө һэн.

Арадай хинагша Борис Иванович Марахинов иимэрхүү олохон шалгалтануудые район соогоо үнгэргэлсэһэн байха. Юундэб гэхэдэ, тэрэ мүнөө 17-дохи жэлээ Железнодорожно районой арадай хиналтын комитедэй худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой талаар штатнабэшэ таһагые даагшаар хүдэлжэ ябана бшуу.

Борис Иванович өөрөө Улаан-Үдын 9-дэхи СПТУ-гай үйлэдбэриин һуралсалай ахалагша мастераар ажалладаг. Энэ талаар өөрынь гол хүдэлмэри нилээд ехэ. Гэбэшье тэрэ сүлөө сагаа оложо, арадай хинагшын бэлэн бэшэ уялгануудые дүүргэһэн лэ байдаг. Юундэб гэхэдэ, тэрэ залан сэхэ һанаатай, дутагдалнуудтай эбсэшэгүйгөөр тэмсэдэг, эдэбхи үүсхэлтэй хүн байна ха юм. Ушар тиимэһээ тэрэ арадай хинагшын хүндэтэ уялгые иимэ удаан болзор соо таһалгаряагүйгөөр дүүргэжэ ябадаг гээшэ.

Хинаалта — орёо, бэлэн бэшэ хэрэг. Юундэ худалдаа наймаанай гурим олон ушарта эбдэгдэдэг бэ гэхэдэ, заримашуул эдэ бүгэдые мэдэжэ, хоёр нюдөөрөө хаража байгаад лэ абяа аниргүйхэн «намһаа саагуур» гэжэ һанадаг ха юм. Тиигэнгүй, хүн бүхэнэй оролсоод, арадай хинагшадые хүлеэнгүйгөөр дутагдалнуудаа усадхаха эрилтэ табяад байгаа һаань, гуримтай болонгүй яаха һэм!

Арадай хинагша Борис Иванович 9-дэхи СПТУ-да 33-дахи жэлээ ажаллана. Энэ хугасаа соо тэрэ хэды олон наймаалагшад, кондитернууд ба тогоошодые һурган хүмүүжүүлээ гээшэб? Үнэн сэхээр, эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллаха, хүн зоной аша туһада бүхы хүсэеэ, мэргэжэл шадабарияа зорюулха шанга эрилтэ һурагшадайнгаа урда табидаг. Тэрэньшье ойлгосотой.

— Хиналтын хүдэлмэридэ манай штатнабэшэ таһагай 14 гэшүүд эдэбхитэйгээр хабаададаг. Тиихэдэ өөрынгөө училищиин мэргэжэлтэдые, эдэбхитэдые бидэнэр шалгалтын хүдэлмэридэ үргэнөөр хабаадуулнабди. Тиингүйгөөр хиналтын хүдэлмэри урагшатайгаар ябуулхань бэрхэтэй,— гэжэ Борис Иванович онсолбо.

Үнэхөөрөөшье, ямар нэгэ столовын хүдэлмэриие шалгахын тула, тэрэнэй үйлэдбэриие һайнаар мэдэхэ ёһотой гээшэ. Ушар тиимэһээ тус училищиин мэргэжэлтэд ямаршье дутуу дундануудые түргэхэнөөр элирүүлжэ шадаха байһаниинь эли.

Железнодорожно районой арадай хиналтын комитедэй Б. И. Марахиновай даадаг штатнабэшэ таһагай гэшүүд бүхы хүдэлмэриеэ хахад жэлэй түсэбөөр ябуулна. Тэрэ түсэб соонь — хэзээ, хаана, ямар магазинай, столовын хүдэлмэри шалгахаб, тэрэ шалгалтада хэн хабаадахаб гэжэ заагданхай байдаг. Гэхэтэй хамта районой арадай хиналтын комитедтэ ороһон гомдолнуудые шалгажа үзэхэ ушарнууд али олон дайралдадаг. Тиимэ шалгалтанууд жэлэй туршада нилээд олон болодог гэжэ арадай хинагша хэлээ һэн.

— Зунай ба намарай үедэ овощ, үрэ жэмэс, хартаабха болон бусад продуктнуудые хадагалха складууд хэр зэргэ заһабарилагданхайб гэжэ шалгадаг байнабди. Тиигэжэ продукци гутааха ябадалтай эртээнһээ тэмсэдэг зомди, — гэжэ Борис Иванович ябуулдаг хүдэлмэриеэ тайлбарилан хөөрөө бэлэй.

Училищиин багшанар В. Ф. Беляева, Е. С. Клементьева, Л. К. Жукова, Н. А. Белова, Л. Д. Белоусова болон бусад эдэбхитэй арадай хинагшад болонхой. Тэдэнэрэй хабаадалгатайгаар хилээмэнэй олон магазинууд, 397-дохи СМП-гэй ОРС-ын овощ хадагалдаг байранууд, эдеэ хоолой хэдэн магазинууд шалгагдажа, дутагдалнуудые усадхаха тушаа хэмжээнүүд абтаа һэн.

Борис Иванович Марахинов — үнинэй коммунист юм. Тэрэ арадай хинагшын хүндэтэ уялгые үнэн сэхээр, нэрэтэй түрэтэйгөөр олон жэлэй туршада дүүргэжэ ябана. Ниитынгээ даалгабариие эрхимээр дүүргэжэ ябаһанайнгаа түлөө 1982 ондо «СССР-эй арадай хиналтын эдэбхитэн» гэһэн энгэртээ зүүхэ тэмдэгээр шагнагдаһан байна. Борис Ивановичай хэлэһэнэй ёһоор «шалгалта, хиналтынгаа хүдэлмэри нэгэшье һуладуулха ёһогүйбди» гэһэн уряа доро тэрэнэй олонхи туһалагшадынь хүдэлнэ.

«Архи худалдадаг магазинуудай хүдэлмэриин гурим шалгаха даабари комитедһээ абаабди. Тэрэнээ дүүргэхын түлөө даб дээрэ нэгэ магазиндань мүнөөдэр ошохомнай»,— гэжэ тоб байса хэлээд, телефоноор райгүйсэдком руу хонходожо эхилбэ.

«Үдэр бүриин ажалнай тиимэ юумэл даа»,— гэжэ хэлээд, туха сүлөөньшье бага болошобо хэбэртэй һэн.

Арадай хиналтын эдэбхитэд, үнэхөөрөөшье, ходо доол туха сүлөөгүй, сарюун сэдьхэлтэй, арюун һайхан эрмэлзэлтэй зон даа гэжэ зосоогоо һанажал һуугаа бэлэйб.

С. ОЧИРОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Б. И. Марахинов.

ҺОРҺО ҮРХИРҮҮЛЭЭД ЛЭ...

...дэ хүдөө ажахын ...сагтань, һайн ша-...заһабарилжа бэлэн ...хабарай тарил-...нуудай хойноһоо ...бүхы хүдэлмэриин, ...һанай баян урга-...заяан дулдыдадаг ...имэһээ 1986 оной ...илгын хүдэлмэри-...олон техникэ бэл-...республика соо Мүнөөн конкурс-...үүшын шатын дүн-...илгын бухы тех-...бариижа дүүргэ-...н совхоз түрүү-...о тэмдэглэгдэхээр ...һан байгаа. Тэрэшэлэн энэ совхоздо мүнөө тракторнууд болон бусад техникын ехэнхи хубиинь бэлэн болгогдоһоншье һаань, эндэ тэндэһээ зарим нэгэ дутуу дунданууд гараад лэ орхино.

Январиин 24-нэй үдэр хүдэлмэриин түлэг эхилһэн сагай үедэ совхозой заһабарилгын түб мастерской соо хүл хөөрсэг. Энэ тэрэ буланһаань түмэр түдэгын ханхинаан, туршагдажа байһан тракторай мотоорой хүнхинөөн замханагүй. Хүн бүхэн өөрынгөө ажал хэнэ.

Мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ һарын курсада һурахаар эльгээгдэһэн ажахын ахамад инженер Д. Эрдынеевэй орондо үлэһэн МТМ-е даагша Ринчин Банзаргашеевич Рабдановые бэдэржэ ябатараа, мастерскойн нэгэ буланһаа хүхэ ехэ энеэдэнэй гарахые һонор шэхэмни гэнтэ дуулажархибал даа. Тэрээн руу дүтэлжэ ерэхэдэмни, совхозой үнинэй, бэрхэ механизаторнууд Владимир Морхосоев, Бато Бальжиров, Анатолий Татарников болон үшөө хэдэн залуушуул дүхэриг болоно сугларанхай, мастерскойгоор дүүрэн «һорһо үрхирүүлжэ» байба гээшэ.

Техникэ заһабарилха сүлөө забдагүй халуун энэ хаһын үедэ дүршэлөөр баян, суутай эдэ механизаторнууд юундэ миин байха болооб, али забһарлалгын үе болоо гү гэжэ һонирхоходомни, арбаад үри хүүгэдэй эсэгэ Владимир Дугарович Мархасаев:

— Юун забһарлалга гэнэш, дүрбэдэхи үдэрөө гараа хармаанлаад; хэн юун гэнэ ааб, гэжэ энээндэ-тэрээндэ ошожо хараад, хубхай ехэ хии хөөрэлдөө хэжэ, үдэрөө үнгэргэнэбди, —гэбэ.

Халажа оробол, хадые урбуулжархиха ажалша, шииргэ эдэ эрэшүүлэй аяар дүрбэн үдэрэй туршада ДТ-75 булад хүлэгтөө хүргаарагшье хүрөөгүй шалтагааниие удхалжа мэдэхэдэмни:

— Бирагүйхэн лэ юумэнһээ тэдэнэр миин байһан болобо. Муфта, сцеплениин диисхэ табибал, мэнэ бэеэрээ абяа гаргагдажа туршагдаха тракторта эдэнэр ойро хүрөөгүй байба, хэзээ хүрэхэньшье мэдэгдэнэгүй. Юундэб гэхэдэ, механизаторнуудые энэ деталяар хангаха ёһотой байһан МТФ-е даагша, мүн механик-хинагша Владимир Нагмитов гэгшэдэй үбшэндэ нэрбэгдэжэ гэртээ хэбтэхэдэнь, сцеплениин тэрэ диисхын совхозой складта үгы байһан хадань, районой «Сельхозтехникэ» нэгэдэлһээ тэрэниие абажа шадаха хүн совхоздо олдоогүйл.

— Дэгэл захатай гэдэгтэл, бидэ дээрээ аха захатай гүбдеэ, «Сельхозтехникэдэ» мүнгэ оруулаагүйдэнь хэн маанадта дутаһан деталиемнай барит гээд үгэжэрхихэб даа, — гэжэ Бата Бальжиров нэмээбэ.

Үнэхөөрөөшье, ажалай час, минута бүхэниие ашаг үрэтэйгөөр, үндэр бүтээсэтэйгээр хэрэглэхэ гэһэн уряа доро хүдэлдэг болоһон мүнөөнэй сагта дүршэлөөр баян эдэ механизаторнуудай миин байжа, «һорһо үрхирүүлээд» үдэрөө үнгэргэжэ байһанда хэн зэмэтэйб, совхозой арадай хинагшад юугээ хаража байгааб гэжэ асуухаар гээшэ ха.

Ш. ГОМБОЕВ.

РАЙОНУУДҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

ЗАГАРАЙ

«Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй Загарайн оньһожоруулагдамал нүүдэл колоннын коллективэй байрын гэрнүүд, соёлой ба ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын объектнүүдые ашаглалгада оруулха талаар түсэбөө хэр зэргэ дүүргэдэг тухай асуудал районой арадай хиналтын комитет хаража үзэбэ.

Загарайн ПМК-гай хүтэлбэрилэгшэд байрын гэрнүүдые, соёлой ба ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын объектнүүдые саг болзортонь ашаглалгада оруулха, барилгын шанар һайжаруулха асуудалда горитой анхарал хандуулнагүй, барилгашадай хүдэлмэриин хойноһоо хиналта бэелүүлнэгүй гэжэ шалгалта харуулба. Тэдэнэр барилга муу шанартайгаар хэхэ, сагаа хооһоор һалгааха, оньһон түхеэрэлгэнүүдые муугаар хэрэглэхэ, ажалай журам эбдэхэ, гүрэнэй зөөридэ эзэн бусаар хандаха ябадалтай эбсэнэ.

Энээнһээ уламжалан, гэрнүүдые бариха, соёлой ба ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын объектнүүдые бодхоохо талаар түсэб һүүлэй 2 жэлэй туршада дүүргэгдэнэгүй. 1984 ондо, жэшээлхэдэ, байрын гэрнүүдые бариха түсэб 56 процент дүүргэгдээ. 1985 онойшье түсэб дүүргэгдээгүй. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо худалдаа наймаанай комплекс 1985 ондо ашаглагдаха аад, барилгынь хүдэлмэри дүүргэгдээгүй. Барилгын хүдэлмэриин шанар муу. Тус комплексын зосоодо талын хүдэлмэри тон муугаар хэгдэнхэй.

Тус ПМК-да 1985 ондо хоёр байратай арболитова гэрэй фундаментые ашаглагдаһан хойноһь бэхилхэ баатай болоо, 2 пеэшэн шэнээр заһабарилагдажа табигдаа. Зүгөөр гэмэ зэмэтэй хүнүүдынь «олдоогүй» үлөө.

Барилгын шанарай хойноһоо хинаалта хэгдэдэггүй гээд эдэ баримтанууд элеэр гэршэлнэ. Тиихэдэ барилгын материалнуудые һайнаар хадагалха талаар хэмжээнүүд абтанагүй. Эдэ бүгэдэ дутагдалнуудаа усадхахыень районой арадай хиналтын комитет Загарайн ПМК-гай хүтэлбэрилэгшэдые уялгаба.

ХЯАГТА

Хүдэриин тоһоной заводто эрдэмэй туйлалтануудые ба түрүү онол аргануудые нэбтэрүүлхэ талаар парти болон правительствын заабаринуудые дүүргэхэ талаар ябуулдаг хүдэлмэриие шалгажа үзэбэ.

Тус заводто шэнэ техникэ нэбтэрүүлхэ талаар 1985 ондо зарим тэды хүдэлмэри ябуулагдаа. Жэшээлхэдэ, нэгэ часай туршада 600 килограмм тоһо үйлэдбэрилэн гаргаха хүсэтэй поточно лини ашаглагдаа. 500 литр һү часай туршада илгаха хүсэтэй ОСТ-3 гэжэ сепаратор тодхогдоо, һү хүргөөхэ шэнэ түхеэрэлгэ хабсаргагдаа.

Гэхэтэй хамта тус заводто түрүү дүй дүршэл, түрүү технологи нэбтэрүүлхэ асуудалда горитой анхарал хандуулагданагүй. Һүүлэй жэлнүүдтэ һү амһартанууд соо хэжэ худалдаха, кефир ба мороженэ бэлдэхэ гэһэн оролдолго гаргагданагүй. Кадрнуудые бэлдэхэ талаар таарамжатай хэмжээнүүд абтанагүй. Эдэ бүгэдэһөө шалтагаалан, шэнэ зарим технологическа түхеэрэлгэнүүд хэрэглэгдэнэгүй, шэнэ компрессор 4 һарын туршада тодхогдоогүй байна. Фермэнүүдтэ ошожо, тэндэнь һү тушаажа абаха зорилго бэелүүлэгдээгүй байһаар.

Эдэ бүхы дутагдалнуудай түлөө зэмэтэй тус заводой директор В. Г. Цыдыповтэ донгодолго соносхогдоо.

ИВАЛГА

Ивалгын районой хүдөө ажахын управлени техникэ һайнаар хадагалха, түлишэ ба түрхилгын материалнуудые арьбадхаха, алмаха талаар хэмжээнүүдые абанагүй гээд арадай хиналтын шалгалтаар элирүүлэгдэбэ. Энэ талаар районой ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга эрилтэнүүд табигданагүй.

Районой олохон ажахынуудта техникэ хадагалха һарабшанууд ба сарайнууд үгы, олон комбайн, сеялкэ намартаа һайнаар хадагалагдаагүй, бог шоройһоо сэбэрлэгдээгүй, тоһодогдоогүй байна гэжэ элирбэ. «8-ое марта» колхозой техникэ илангаяа муугаар хадагалагдана, мастерскойн байра соо түмэр түдэгэ, элдэб детальнууд эмхигүйгөөр сомогдонхой.

Колхозой техникэ муугаар хадагалагдадаг дээрэһээ задалагдажа һалана. Жэшээлхэдэ, ГАЗ-53, ГАЗ-52 түхэлэй автомобильнууд, нэгэ комбайн, 3 сеялкэ задалагдаад, олон частьнуудаа абхуулаад байна. Тус ажахыда бухгалтерска тоосоон муугаар табигданхай. Энээнһээ боложо, 4 тонно бензин, 10 тонно дизельнэ түлишэ үлүү ехээр гаргашалагдаһан байна.

Ивалгын учхоздо, «Заветы Ильича» совхоздо, Ивалгын ОПХ-гай хоёрдохи отделенидэ техникэ муугаар хадагалагдана.

Эдэ бүхы дутагдалнуудай түлөө зэмэтэй хүнүүд арадай хиналтын комитедэй шиидхэбэреэр зэмэеэ амсаха болобо.

СОЁЛОЙ hОНИН

АРАДАЙ ТЕАТРАЙ СЦЕНЭ ДЭЭРЭ

Бархан үндэр уулын хормойдо оршодог Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ажалшадай урда манай районой Дэрээнэй арадай театрай коллектив Буряадай мэдээжэ драматург, РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Цырен Шагжинай «Тангариг» гэжэ зүжэг амжалтатайгаар найруулан харуулба.

Дэрээнэй арадай театр алдар сууда яhала үнинэй гараhан Барханай театрай дүй дүршэл халан абажа, шадабари бэлигээ үргэдхөө юм. Барханай арадай театр РСФСР-эй соёлой габьяата ажал ябуулагша Владимир Цыдыпович Баторовай хүтэлбэри доро олохон зүжэгүүдые табиhан юм. Тиин барханайхид республикын, бүхэроссин болон бүхэсоюзна арадай театрнуудай харалгануудта хабаадалсажа, лауреадай нэрэ зэргэдэ хүртөө hэн. Буряад мэдээжэ драматургнуудай зүжэгүүдые, тодорхойлон хэлэбэл: «Сагаан нуурай эрьедэ», «Барометр шуурга харуулна», «Галта джунгли» гэхэ мэтын олон зүжэгүүдые харуулаа. Дэрээн хадаа Хурамхаанай районой эгээл саада захын нютаг юм. Эндэхи совхозой ажалшад эрхим hайнаар ажалладаг, мүн жэшээтэ hайнаар амаржашье шададаг гээшэ. Тиимэhээ өөрынгөө нютагай театрай сценэ дээрэ жэл бүри шэнэ шэнэ драматическа зохёолнуудые найруулан табижа байдагынь гайхалгүй. Совхозой хүдэлмэришэдэй, нютагай алба хаагшадай олохон түлөөлэгшэд арадайнгаа театрай хүдэлмэридэ хабаадалсана. Тиигэжэ гол рольнуудта дүршэлтэй болоhон үнинэй актернууд наадаа. Дурсагдагша зүжэг соо 1918—1921 онуудай Байгалай үмэнэ болоhон үйлэ хэрэгүүд тушаа, Совет засагые хамгаалжа, ами наhаяа хайралангүй тэмсэhэн революционернүүд тухай хэлэгдэнэ. Зүжэгэй гол рольнуудта Ж. Аранзеев, Б. Баторова, С. Будаева, Ж. Борбонов, Н. Санжиев гэгшэд шадамараар наадаа.

Б. ДОНДУПОВ,
хүдөө бэшэгшэ.
Хурамхаанай район.

АЖАЛШАДАЙ УРДА ТООСОНО

Эдэ үдэрнүүдтэ Хэжэнгын районой соёлшод хэhэн ажал тухайгаа нютагайнгаа хүн зоной урда тоосожо эхилбэ. «Партиин XXVII съездын нээгдэхэhээ урид районой соёлой 25 байшан ба клубууд, бүхы библиотекэнүүд хэжэ байhан хүдэлмэринээ ажалшадтай суг зүбшэн хэлсэхэ гэhэн шиидхэбэри арадай депутадуудай Хэжэнгын райсоведэй гүйсэдком гаргаhан байна.

Мүнөө дээрээ Хөөрхын (директорынь С. Бальжинимаева), Иннокентьевкын (директорынь Н. Кондратьева) соёлой байшангууд тиимэ тоосоонуудые үнгэргөөд байна. Ажалшадай сүлөө сагаа hайнаар, аша үрэтэйгөөр үнгэргэхын тула жэлэй туршада юу хэhэн, малшадые хэр хангажа байhан тухайгаа нютагай соёлшод сугларагшадта хуруу хухадгүй хөөрэжэ, зоной табиhан асуудалнуудта дүүрэн харюунуудые үгөө. Соёлшодой саашанхи хүдэлмэринээ эрхилхэдээ, хараадаа абамаар зүбшэл, hанамжанууд олоор хэлэгдэhэн байха юм. Шухала энэ хөөрэлдөөнэй hүүлээр уран hайханай коллективүүд hонирхолтой концертнүүдые харуулаа, залуушуул хатар эмхидхээ.

hаяын сагта Эдэрмэгэй, Могсохоной, Загаhатын соёлой байшангуудта тиимэ тоосоонууд үнгэргэгдэхэ ёhотой. Тиигэжэ удаа дараалан районой соёлой бүхы эмхи зургаанууд ажалшадай урда тоосохо юм. Харюусалгатай иимэ хаhын ерээд байгаашье hаа, малшадые гүүртэ, фермэнүүд дээрэнь хангаха гуримаа соёлшоднай мартанагүй.

Л. БУЯНТУЕВА,
арадай депутадуудай Хэжэнгын райсоведэй гүйсэдкомой соёлой таhагай методист.

УРАН БЭЛИГЭЭ СҮМӨӨРНЬ ЗОРЮУЛАН

«Урма зоригоо, уран бэлигээ, зохёохы ажалаа шамдаа, парти, зорюулнабди!» гэhэн уряа доро республикымнай уран hайханай коллективүүд концертнэ ехэ программа бэлдэжэ байнхай. Энэ концерт февралиин 18-да, Буряадай гүрэнэй оперо болон баледэй академическэ театрай байшан соо харуулагдахаар хүлеэгдэнэ.

Арадай уран бэлигэй районно болон республиканска харалгануудта жэл бүри шалгардаг эрхим коллективүүд концертдэ хабаадахаар уригданхай. Хэжэнгын районой соёлой байшангай дэргэдэхи «Ургы» гэhэн арадай хоор, мүн тэндэхи дуу, хатарай ансамбль, Десятниковай, Тарбагатайн шэмээшэг хоорнууд, Санагын соёлой байшангай дуу, хатарай ансамбль, ЛВРЗ-гэй Соёлой ба техникын ордоной, Калининай нэрэмжэтэ депогой хоорнууд, техническэ мэргэжэлэй hуралсалай управлениин «Сибириин угалзанууд» гэhэн ансамбль болон бусад хэдэн коллектив эгээл hонирхолтой номернуудаа харагшадай анхаралда дурадхаха байна. Тиихэдэ Буряадай комсомолой шангай лауреат, Зүүн зүгэй арадуудай хатарай «Лотос» ансамбль шэнэ бүтээлнүүдээрээ зониие баясуулха юм.

Иигэжэ республикымнай уран бэлигтэн түрэл партиингаа XXVII съездые эршэтэ ажалайнгаа эрхим бэлэгээр угтахань гээшэ.

В. НИКОЛАЕВА,
арадай уран бүтээлэй ба соёл-гэгээрэлэй хүдэлмэриин научно-методическа түбэй хүдэлмэрилэгшэ.

ФЕВРАЛИИН КИНОАФИША

ХАРИИН ОРОНУУДАЙ АРТИСТНУУДАЙ ХАБААДАЛГАТАЙГААР

Энэ hарада харуулагдаха фильмүүдые эндэ шэлэн дурдаха зорилгоёо хүсэлдүүлхэеэ, түүхэтэ үйлэ хэрэг тухай хөөрэhэн «Битва за Москву» гэжэ картина дээрэ нэн түрүүн тогтоё. Тэрэниие «Мосфильм» (СССР), «Баррандов» (ЧССР) студинууд ГДР-эй болон Вьетнамай кинематографистнуудай хабаадалгатайгаар бүтээhэн байна. Энэмнай Ленинскэ шангай лауреат, СССР-эй арадай артист, кинорежиссер Юрий Озеровой шэнэ хүдэлмэри мүн гэжэ тэмдэглэе.

Тус фильм хадаа «Агрессия» (хоёр хубитай), «Тайфун» (мүн баhа хоёр хубитай) гэжэ бэе бэеэ даахан хоёр фильмhээ бүридэнхэй. Энэ фильмын бүхы дээрээ юун тухай хөөрэхэ байhаниинь пэрэhээнь эли байна.

Байгша hарада түрүүшынь «Агрессия» гэжэ фильм харуулагдаха юм.

Картина соо hанаанhаа абтаhан нэгэшье герой, нэгэшье үйлэ хэрэг үгы. Хатуу үе саг, үнэн байдал харуулагдана.

Гол геройнууд-рольнуудыень дурсабал, Жуков (М. Ульянов), Сталин (Я. Трипольский), Шапошников (Б. Фрейндлих), Зорге (Ю. Будрайтис), Петровский (Ю. Яковлев), Рокоссовский (А. Голобородько) болон бусад болоно.

Ородой түрүүшын революциин мартагдашагүй үенүүд тухай «Мосфильм» студида буулгагдаhан «Площадь восстания» гэжэ фильм хөөрэнэ. Тэрэ Юрий Яковлев Борис Токарев хоёрой найруулгаар табигдаа. Гол рольнуудтань Людмила Гладунко, Владимир Симонов, Сергей Шакуров, Борис Химичев, Ольга Токарева гэгшэд наадана.

РСФР-эй габьяата артист Борис Токарев олондо мэдээжэ актер гээшэ ааб даа. Тэрэ хоёр фильм табижа, үндэр хоёр шагналда хүртэhэн гээшэ.

«Площадь восстания» гэжэ картина залуушуулда зорюулагдана. Мүнөө үеын залуушуулай ажабайдал, тэдэнэй үүргэ, зорилгонууд тухай режиссер асуудал табина ха. Тиимэhээ энэ фильмые мүнөө үеын темээр табигдаhан гээ hаа, мүн лэ зүйтэй байха.

«Рейс 222». Кеннедиин нэрэмжэтэ американ аэропортдо хэдэн жэлэй саада тээ болоhон үйлэ хэрэг — тус фильмын сюжет. Тэндэ гурбан хоногой туршада совет самолет баригдана. Олон пассажирнуудай дунда совет актриса ябалсаа. Мүльhэн дээрэ наададаг совет баледэй солистка Ирина Панина Нью-Йоркдо мүрысөөндэ ошоод байhан спортсмен үбгэнтэеэ уулзажа ядана. Уулзахагүйhөө байтагай нүхэр тухайгаа hураг суу дуулахашье аргагүйдэжэ зобоно. Энэ үедэнь совет спортсмен Шувалов Эхэ ороноо бусахаhаа арсаба гэжэ американ радио соносхохо юм...

Олондо мэдээжэ актер Донатас Баниониссой хүбүүн Раймондас литов киностудида түрүүшынгээ «Моя маленькая жена» гэжэ фильмые табиба. Ажабайдалайнгаа түрүүшын алхамуудые эхилhэн Рута Линас хоёрой ролиие литов залуу актернууд Саулюс Баландис Элеонора Корнзнайте хоёр амжалтатай гүйсэдхөө.

Режиссер Альберт Мкртчянай сэрэгэй-патриотическа темээр табиhан **«Песнь прошедших дней»** гэжэ картина Бүхэсоюзна XII кинофестивалиин (Минскдэ болоhон) «Дурасхаал» гэжэ шанда хүртөө hэн. Мүнөө режиссер **«Танго нашего детства»** гэжэ шэнэ фильм «Арменфильмдэ» буулгаа. Хүнэй хуби заяан элдэбээр лэ эрьедэг. Сиранушай хуби заяан мүн лэ өөрынхеэрээ эрьеэ. Гурбан үхибүүдтэй байгаад, тэрэ дайнhаа үбгэеэ хүлеэнэ. Тэрэнь ерэхэдээ, уданшьегүй бүлэеэ орхижо, ондоо эхэнэртэ ябашаба...

Леонид Ленчинин «Черные погоны» гэжэ туужаар **«Господин гимназист»** гэжэ фильм табигдаа. Тэрэнэй герой — 15 наhатай гимназист граждан дайнда хабаадаhан. Тэрэнэй ролиие hурагша Ян Пузыревский гүйсэдхэнэ.

Февраль hарын кинорепертуар **«Шутки в сторону»** гэжэ комеди, Чехословакиин **«Сказка об отважном кузнеце»** гэжэ картиные эдир харагшадта бэлэглэнэ. Харин харийн оронууд: США — **«Пропавший без вести»**, Инди — **«Фотография в свадебном альбоме»**, Мексикэ — **«Загадка уединенного мотеля»** — фильмүүдые дурадхана.

В. ПАВЛОВА,
Бур. АССР-эй Госкиногой ахамад редактор.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Галина Полякова «Рейс 222» гэhэн фильмдэ.

ХҮНЭЙ ЭРХЭ ГЭДЭГ ТУХАЙ ҮН

ХОЛБООТО ШТАДУУДТА Ж... БОЛОЖО БАЙДАГ У...

«Леонард Пелтиерэй хэрэг хадаа Холбоото Штадуудта жиир лэ боложол байдаг юрын ушар мүн, — гэжэ АПН-эй корреспондентын асуудалда харюусаха зуураа, американ индеецүүдэй мэдээжэ удамаршанай hамган Стефани Отомн-Пелтиер мэдүүлhэн байна. — Өөhэдынгөө эрхэ хамгаалан бодоhон тэмсэлшэдэй США-да политическэ талаараа хашуулдаг, түрмэ шорондо хаалгадаг ушарые гэршэлhэн олон тоото хэрэгүүдэй ори гансань энэл гээшэ».

Үшөө 1973 ондо Урда Дакота штадай Вундед-Ни гэжэ индеецүүдэй hууринда hүжэрhэн буhалгаае хүтэлбэрилэгшэдэй дунда Леонард Пелтиер байhан юм. Тиихэдэл ФБР-эй хүлhэншэдэй «хара списогтэ» орожо, анхаралhаань алдуурхаяа болёо hэн. Хоёр жэлэй үнгэрөөд байхада, шал худалаар тэрэниие гэмнээд, түрмын оёор руу хаяжархиhан байгаа. Американ сүүд Пелтиерые хоёр наhанайнь болзортойгоор эрхыень хаhаха гэhэн шиидхэбэри абаба. Тэрэ гэhээр лэ эрэлхэг зоригтой тэмсэлшэ гэгээн үдэрэй нара хараха аргагүй болонхой, барянда оронхой. Сонгми гэжэ Вьетнам тосхониие гал дүлөөр соробхилуулан hүнөөhэн лейтенант Келли гэгшэдэ, Гринсборо хотодо жагсаалда гараhан хүнүүдэй улаан шуhа адхаhан ку-клукс-кланай дээрмэшэдтэ «энэрхы зөөлэнөөр» хандадаг, ямаршье шиидхэбэри абахаяа ойлгожо ядашоод маргажа байдаг американ сүүднай Пелтиер мэтын түрүү үзэлтын хэрэг харахадаа, гайхалтай үсэд зантайгаа гэршэлдэг юм. Үнэхөөрөөшье, арбаад жэлэй туршада американ ба дэлхэйн олониитын эрилтые, уласхоорондын эмхинүүдэй буруушаалгануудые дүлии болоод, огто дуулаагүй шэнги зандаа. Леонард Пелтиерэй ямаршье гэмгүй байhан тухай адвокадуудай баримта түгэс гэршэлэлгэнүүд тэрэнэй hанаа үнөөе зобооногүй. Мүнөөхил үзөө харaагүй, дуулаа мэдээгүй юумэн шэнги байhаар. Тиихэдэнь лэ американ Фемидэ гэдэгынь ФБР-hээ салин абаад, тэжээмэлынь болоо ха гэжэ hэжэглэхээр. Юрэдөө, «улаан арhата буhалгаашаниие» хайра гамгүй хэhээхэ эрмэлзэлтэйнь нюуса бэшэ.

Леонард Пелтиерэй хуби заяанда тудаhан эдэ горитой бэрхэшээлнүүд тэрэнэй зоригжолые, тэмсэлээ үргэлжэлүүлхэ хүсэлые бишыхашье бууруулаагүй. Москвагай Шереметьево гэжэ аэропортдо болоhон пресс-конференци дээрэ Стефани Отомн-Пелтиер сэхэ энээн тухай мэдүүлээ hэм шуу, «США-hаа ниидэхынгээ гурбан хоног урда тээхэнэ Леонардые хараа hэм, — гэжэ тэрэ хөөрөө.— Пелтиер урда мэтэ hэргэлэн дорюун, хүсэл эрмэлзэл түгэс, найдалаар дүүрэн зандаа. Уласхоорондын hаналаа нэгэдэлгын хүдэлөөн намайе сүлөөлхэ байха гэжэ этигэнэ. Бидэ Леонард Пелтиерые сүлөөлхын түлөө эмхидхэгдэhэн тусхай комитедэй гэшүүд үнэн зүб тэмсэлыемнай хододоо халуунаар дэмжэдэг совет арадта баяр баясхалан хүргэхэеэ, тэдэнэй ажабайдалтай танилсахаяа СССР ерээбди. Леонардые шоронhоонь сүлөөлэлгэ хадаа гансал тэрэнэй хубиин хэрэгэй, Америкэ түбиин үндэhэ яhатанай илалта бэшэ, харин США-гай бүхы дарлуулагшадай, намнуулан хашуулагшадай, бүхы эрхэеэ хаhуулhан хүнүүдэй илалта болохо байhаниинь дамжаггүй. Тиимэшүүл минии түрэл орондо олон миллион юм».

Үнэхөөрөөшье, Леонард Пелтиерэй хэрэг Холбоото Штадуудта тон юрын ушар мүн. Хэдэн миллион эрхэеэ хаhуулhан хүнүүд баhуулан дарлуулагшадай, «хоёрдохи сортын» тоодо орохо хүсэлгүй байhан дээрэhээ эсэргүүсэн бодоно бшуу. Харин оронииe зонхилон хүтэлбэрилэгшэд хүсэ ехэтэ хэhээхы аппарадайнгаа тэдэнэй тэмсэлые газардуулан абиртуулха гэжэ оролдоно гээшэ. Тиигэхын тула нэн түрүү тэмсэлшэдэй хүтэлбэрилэгшэдые яажашье hаань усадхаха hэдэлгэ хэгдэнэ. Холбоото Штадуудай дотоодын ажабайдалда иимэ гашуудалтайшье, харата муухайшье хараа бодолой заншаhан ушар өөрын шалтагаантай ба үндэhэтэй юм. Жэшээ болгон, хэдэн нэрэнүүдые эндэ дурдая. Урда Америкэhээ уг гарбалтай американецуудай өөhэдынгөө эрхын түлөө тэмсэлшэдэй ударидагша Руди Лозано ФБР-эй агентнүүдэй эмхидхэhэн үгэсөөнhөө боложо алуулаа hэн. Джонни Харрис гэдэг негр хүн США-гай Урда хубиин штадуудта заншаhан заршам ёhонуудые зурижэ, өөрынгөө бүлэтэй хамта Бирмингемэй «сагаан арhатанай» ажаhуудаг кварталда нүүжэ ерэбэ гээшэ. «Хулгай хэhэн хүн» гэжэ тэрэниие ФБР гэмнээд, табан наhанайнь хэмжээтэй болзороор түрмэдэ хааhан юм. Мүнөө тэрэ 15 жэлэй туршада барянда байhаар. Үшөө толгойн сааза хэхэбди гэжэ засагаархидынь занана. «Американ индеецүүдэй эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө тэмсэлые хүтэлбэрилhэн Ричард Оукс, Хэк Адамс, Лэрри Касус гэгшэдые ФБР-тэй нягта холбоотой «үхэлэй эскадронууд» гэдэгэй бандидууд усадхаhан байна. Тэдэнэйл гарhаа hүүлэй гурбан жэлэй туршада, американ индеецүүдэй эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө тэмсэлдэ хабаадаhан 342 хүн нүгшөө гээд зарим шэнжэлэгшэд багсаана.

Тэмсэлдэ унаhан бүхы хүнүүдэй тоое абахын ба үргэлжэлүүлхын тула үшөөл оло-

ХИЛЫН СААНАhАА
ТАСС АПН

ЭЭЛЖЭЭТЭ СЕССИ НЭЭГДЭБЭ

ЖЕНЕВЭ. Буу зэбсэгүүдые хуряаха талаар конференциин ээлжээтэ сесси эндэхи Нацинуудай ордон соо нээгдэбэ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой январиин 15-да хэhэн Мэдүүлгэ соо найша, ядерна зэбсэг үгы хэхэ талаар шэглүүлэгдэhэн бодото хэмжээ ябуулгануудые дурадхаhан документ болоно. Али бүхы ядерна тэhэлэлгэнүүдые болиулха гэhэн шиидхэбэринээ Советскэ Союзай үшөө гурбан hараар hуруулагдаhан шэнэ совет дурадхалнуудай делегадуудые ехэтэ hонирхуулжа байhыень сесси дээрэ үгэ хэлэгшэд онсолон заагаа. Совет делегациин гуйлтаар энэ Мэдүүлгэ конференциин тусхай документ болгогдожо, тараагдаhан байгаа.

Кубын түлөөлэгшэ Карлос Лечуга Эвиа гэгшын мэдүүлhэнэй ёhоор, совет программа ядерна буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгада зүрюу харнааhыень Мексикын болон Швециин түлөөлэгшэд үндэрөөр сэгнэбэ.

ООН-ой Генеральна секретарь Перес де Куэльярэй сессидэ хабаадагшадта эльгээhэн бэшэг мүноодэрэй заседании дээрэ соносхон уншагдаhан байна. Байгша ондо конференци бүри таарамжатай hайн оршон байдалда хүдэлмэринээ эхилбэ гэжэ документ соо тэмдэглэгдэнэ. Энэнь нэн түрүүн совет-американ дээдэ тушаалта хүтэлбэрилэгшэдэй уулзалгын бүтэмжэтэй hайн үрэ дүнгүүдтэй нягта холбоотой байна. ООН-ой үүсхэлээр энэ жэлдэ Эб найрамдалай уласхоорондын жэл үнгэргэлгэ буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хизаарлаха, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряаха хэрэгтэ горитой хубитаа оруулха байна гэжэ бэшэг соо мүн лэ тэмдэглэгдэнэ.

ССCР-эй ПРАВИТЕЛЬСТВЫН МЕМОРАНДУМ

НЬЮ-ЙОРК. «Гүрэнүүдэй уласхоорондын экономическа аюулгүй байдал — уласхоорондын экономическа харилсаае hайжаруулха шухала эрхэ нүхэсэл мүн» гэhэн СССР-эй правительствын меморандум ООН-ой Генеральна Ассамблейн тусхай документ болгогдожо, Нэгэдэмэл Нацинуудай Организацида тараагдаба.

БҮЛЭГЭЙ ЗАСЕДАНИ

ЖЕНЕВЭ. Замбуулинай буу зэбсэгүүдэй бүлэгэй заседани ядерна болон замбуулинай буу зэбсэгүүдээр эндэ үнгэргэгдэжэ байhан совет-американ хөөрэлдөөнүүдэй үндэhөөр эмхидхэгдэhэн байгаа.

«ШЭНЭ ИЛАЛТАНУУД ТЭЭШЭ» ГЭhЭН ВЫСТАВКЭ

ГАВАНА. Кубын Компартиин III съездэ зорюулагдаhан «Шэнэ илалтанууд тээшэ» гэhэн выставкэ Гаваны Түбэй выставкын залнуудай нэгэн соо нээгдэбэ. Кубын коммунистнуудай II съездhээ хойшо үнгэрhэн табан жэлэй турша соо олохон hалбаринуудаар бүмбэрсэг дэлхэйн баруун хахад хубидахи түрүүшын социалис гүрэнэй туйлалтанууд тухай эндэ табигдаhан зүйлнүүд хөөрэнэ.

Кубын Компартиин ЦК-гай Политбюрогой болон Секретариадай гэшүүн Хорхе Рискет Вальдес выставкэ нээбэ. Кубын Компартиин III съездын делегадууд, гадаадын айлшад, Кубын партийна хүтэлбэрилэгшэд, республикада байдаг дипломатическа корпусой гэшүүд энэ баяр ёhолодо хабаадаhан байгаа.

Арад зон хадаа Кубада социалис байгуулалтын гол герой болоно гэжэ выставкэ дээрэ табигдаhан олон тоото фотостенднүүд хөөрэнэ. Республикын эрдэм-техникын дэбжэлтэ тухай, тусхайлбал, Кубын электроникын хүгжэлтэ тухай хөөрэhэн экспонадууд харагшадые ехэтэ hонирхуулба. Элүүрые хамгаалгын, гэгээрэлэй, соёлой ба спортын, мүн хүдөө ажахы ба барилгын индустри гэхэ мэтэ национальна экономикын гол шухала hалбаринуудай хурдан түргэноор хүгжөөгдэжэ байhые элирхэйлэн гэршэлhэн материалнууд эндэ горитой hуури эзэлнэ. Сүлөөтэ арадай социально-экономическа ба политическэ ажабайдалай бусад олон асуудалнуудые выставкэ элирхэйлэн харуулна.

ХАРИЛСАА ХОЛБООНОЙ ТҮЛӨӨ

НЬЮ-ЙОРК. Замбуулинай дайдые амгалан тайбан зорилготойгсор шэнжэлхэ талаар СССР-эй болон США-гай хоорондо харилсаа холбоо тогтоохо, тусхайлбал, ерээдүйдэ Марс тээшэ хамтын ниидэлгэ эмхидхэлгэдэ хабаадаха шухала гэжэ американ элитэ мэдээжэ эрдэмтэ-астроном, Корнеллскэ университедэй профессор Карл Саган үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ.

Марс тээшэ эмхидхэгдэhэн совет-американ хамтын замбуулинай экспедици имагтал эрдэм ухаанай аша туhада харюусахаhаа гадна, СССР-эй болон США-гай хоорондохи амгалан тайбан харилсаае үргэдхэхэ, бэхижүүлхэ арга олгохо байна гэжэ тэдэ «Пэрейд» журналда бэшэнэ. Иимэ экспедициин амжалта бүхы дэлхэйн хүнүүдэй ухаан бодолые гайхуулжа, эсэсэй эсэстэ ондоо планетэ руу нүүжэ ошохо гэhэн хүн түрэлтэнэй түүхын асари ехэ дэбжэлтэдэ үндэhэ hуури табиха байна гэжэ Саган тэмдэглэнэ. Марс дээрэ ажамидарал бии гээшэ гү гэhэн асуудалые hайнаар элирүүлхэ, энэ планетын, мүн Газарай урдын болон ерээдүй байдалые бүри hайнаар ойлгохо арга олгохо байна. Газар дэлхэй дээрэ ажаhуугшадай Марс тээшэ хэhэн түрүүшын аяншалга планетэнүүд хоорондын харилсаае шэнжэлхэ талаар бидэнэй хэhэн шухала алхам болохо юм. Совет-американ замбуулинай экспедици газар дэлхэй дээрэ хамтын программануудые бэелүүлгэдэ, аэро-замбуулинай талаар, электроникодо, ракетэ бүтээлгэдэ, ядерна технологидо амжалтануудые туйлаха хэрэгтэ зам нээхэ байна.

Хэды үнэтэй болохо байгаашье hаа, жолоодогдодог замбуулинай онгосые Марс худар ниидхүүлхэ техническэ арга боломжо бии гэжэ американ астроном бэшэнэ. Зүгөөр бодото дээрээ иимэ экспедици «одото дайн байлдаануудай» программаhаа гэхэ гү, али американ «Аполлон» онгосонуудые hара руу ниидхүүлгын программаhаа hураггүй үнэгүй, стратегическэ буу зэбсэгэй ехэ системэhээ тиимэшье үнэтэй болохогүй байна. Хэрбээ хамтын экспедици ниидхүүлхэ болоо hаамнай, тэрэнэй үнэ сэнгын орон бүхэндэ бүри үнэгүй болохо hааб даа.

ФКП-гэй ЦК-гай ПЛЕНУМ

ПАРИЖ. Францин Коммунис партиин ЦК-гай пленум эндэ хүдэлмэринээ дүүргэбэ. Март hарада Францида болохо национальна суглаанай, областной соведүүдэй hунгалтада бэлэдхэлэй ямараар ябажа байhан асуудалые пленум хаража үзөө. ФКП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн М. Венсан энэ темээр элидхэл хэбэ.

Франци доторой политическэ байдалда, hунгуулиин кампанида коммунистнуудай бэелүүлхэ зорилгодо сэгнэлтэ үгэhэн тогтоолые пленум hайшааhан байгаа. Ажалшадай hуудал байдалые улам муудхаажа байдаг хархис хүсэнүүдые засаг түрэдэ тэхэрюулэн бусаалгахагүй шухала гэжэ тэрээн соо тэмдэглэгдэнэ. Ажалшадай аша туhада харюусаhан, демократиче хүгжөөhэн шэнэ хараа шэглэл баримталан бэелүүлхын тула таарамжатай эрхэ байдал байгуулха гээшэ коммунистнууд-кандидадуудай гол зорилго болоно гэжэ тогтоол соо тэмдэглэгдэнэ. Гадаадын политикын талаар Франци национальна бэеэ даahан байдалай, эб найрамдалай ба буу зэбсэгүүдые хуряалгын политика бэелүүлхэ ёhотой.

КАНАДЫН КОМПАРТИИН БЭШЭГ

ОТТАВА. Канадын Коммунис партиин Центральна гүйсэдхэхэ комитет ороной премьер-министр В. Малрунида бэшэг эльгээбэ. Советскэ Союзай шэнэ эб найрамдалта үүсхэлые hамбаашалжа, ядерна буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые үргэлжэлүүлхэ, замбуулинай дайдада зэбсэг хэрэгсэлнүүдые гаргаха зорилго урдаа табидаг США-гай ба НАТО-гай хархис хүсэнүүдтэ эсэргүүсэн эршэмтэйгээр тэмсэхыень Канадын коммунистнууд ороной правительствые, парламентые уряалба.

«Ядерна дайнай уршагта муухай аюулые усадхахын тула М. С. Горбачевой дурадхалнууд шэнэ хараа түсэбүүдые, шэнэ арга боломжонуудые нээбэ», — гэжэ Канадын Компартиин Генеральна секретарь У. Каштанай гар табилгатай бэшэг соо хэлэгдэнэ. Ядерна буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые болиулха, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряаха талаар Советскэ Союзай дурадхаhан программые бэелүүлгэ бүхы дэлхэйн арад түмэндэ ушаруулагдажа байhан аюулые үндэhөөрнь усадхан зайсуулха арга олгохо байна.

Канадын газар дайда дээрэ американ далита ракетэнүүдые туршалгые саашадань болиулхын түлөө Канадын коммунистнууд тэмсэнэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «Продукциин шанар» — түрүү бэшэг. «КПСС-эй XXVII съездые угтуулан» — тобшо мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. «БАМ-ай барилгашадтай дахинаа уулзахань» — «Комсомольская правда» газетын агитпоездын бүридэлдэ орогшодтой Е. Денисовагай хэhэн хөөрэлдөөн. «Улаан субботын уряанууд» — тобшо мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. «Архидалгагүй байлга — ажабайдалаймнай жама ёhон» — Бүхэсоюзна рейдын эхилhэн тухай мэдээсэл.

Хоёрдохи — арадай хинагшадай ажал хүдэлмэридэ зорюулагдаhан... даhанай ... **Гурбада...** ...тиин доку... нүүдые ... «Хойшолон... линой ст... дэмтэдэй ... нүүд». «С... интеллиген... болбосоро... ханов, Ю. ... статья. ... дээрэ» — ... материалну... **Дүрбэд...** нэ hонин... тобшо м... луулбари. ... 10 жэлэй ... материал. ... наймаанд... А. Корон... рэлдөөн.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.45 — РСФСР-эй габьяата ухаалан зохёогшо, Москва хотын шэнэ юумэ үүсхэгшэдэй соведэй түрүүлэгшын орлогшо Д. А. Смирновтой hурагшад уулзаха. 10.30 — Баримтата фильм. 11.00 — «Эб найрамдал ба залуушуул». 11.35 — «Жизнь и бессмертие Сергея Лазо». 3-дахи сери. 12.40 — Шэнэ hонин. (12.45 хүрэтэр). 15.30 — Шэнэ hонин. 15.50 — Баримтата фильмүүд. 16.30 — «Арадай аялга дуунууд». 16.45 — «Ород хэлэн». 17.20 — «Бултанда зорюулагдаhан стадион»

Улаан-Үдэ. 17.50 — Байгаалиин нөөсэнүүд — киноочерк. 18.10 — Шэнэ hонин. (буряадаар). 18.25 — Буряад хэлэнэй хэшээл. ... мэдээсэлэй ... — «Саян...

Москва. ... — түби дэл... «Архидаха... ёhо гурим... «Ваша до... зүжэг. 22... — Баледэй ... церт. ... фильм. 23... түби дэлхэ... «Ленинград... фильм-конц...

ХОЁРДО...

Улаан-Үд... старый ... 20.15 — «М... — «Ан ... ойлгохын ... очерк.

Москва. ... нойрсогты ... — «Ном ... лай анхар... мя». 22.30 ... день обы...

ЗАhАБАРИ

Манай газетын байгша оной февралиин 1-нэй номерто толилогдоhон «Толоёо залирhан гуламтанууд» гэжэ «Будамшуугай» материал соо «колхозой түрүүлэгшэ К. М. Дагаев», «Толтойн соёлой байшангые даагша О. Б. Бузаева» гэжэ заhаан на.

Алдуу га... хүдэлмэрш... хогдобо.

Р. Б...

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь—2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-34-05, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, 2-57-63, информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61, выпускающие — 2-35-95, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ ул. Ленина ... Н-01313. Заказ № 32. Индекс 0460...